

VOIMAUTTAVAA VALOKUVAUSTA KOLKATASSA

Minna Michelsson

Opinnäytetyö, syksy 2009

Diakonia-ammattikorkeakoulu,

Diak Etelä, Helsinki

Sosiaalialan koulutusohjelma

Sosionomi (AMK)

TIIVISTELMÄ

Minna Michelsson. Voimauttavaa valokuvausta Kolkatassa. Helsinki, syksy 2009, 54 s, Diakonia-ammattikorkeakoulu, Diak Etelä, Helsinki, Sosiaalialan koulutusohjelma, sosionomi (AMK).

Opinnäytetyöni lähtökohta oli Monikulttuurisuusopintojaksolla toteutunut työharjoittelu Intian Kolkatassa. Pääsin IPER järjestöön kansainväliseen vaihtoon. Täällä opetin slummin lapsille englantia ja matematiikkaa, sekä nuorille naisille valokuvausta. Tavoitteena oli opettaa nuorille naisille uusi taito ja näin voimaannuttaa heitä. Opinnäytetyöni tavoite on kertoa tästä mielenkiintoisesta kurssista ja mahdollisuuksista voimauttaa ja voimaannuttaa.

Toiminnallisen opinnäytetyön menetelmät ovat valokuvakurssin pitäminen ja siitä kertominen. Tarkoitus on kertoa valokuvauksen opettamista. Toiminnallisen tiedon sanallistaminen toimii ohjenuorana tässä opinnäytetyössä. Tämän opinnäytetyön tekemisen teki mielenkiintoiseksi ja haasteelliseksi vieras ympäristö ja yhteisen kommunikointikielen puuttuminen. Tämä seikka vaikeuttaa opinnäytetyön tuloksien mittaamista tai niiden todentamista.

Voimauttava valokuva on terapeutin taidekasvatusmenetelmä. Tämän ajatuksen siirtäminen valokuvakurssin avulla intialaisiin vaatimattomiin olosuhteisiin on mielestäni opinnäytetyöni punainen lanka. Opinnäytetyöni suurin hyöty on eittämättä henkilökohtainen, tutustuin voimaantumiseen ja voimauttavaan valokuvaan perusteellisesti ja sain vahvan teorian tiedon käytäntöä tukemaan.

Vaatimattomalla panostuksella voidaan saada aikaan suuria ja toivottavasti kauaskantoisia vaikutuksia. Voimaantuminen on sisäinen, henkilökohtainen ja sosiaalinen prosessi, joka lähtee ihmisestä itsestään. Toista ei voi voimaannuttaa, mutta häntä voi tukea voimaantumisen prosessissa. Tuloksiksi voidaan lukea onnelliset nuoret naiset jotka saivat valokuvia itsestään ja itsensä ottamia valokuvia näytettäväksi läheisille. Ajatuksella: Katso mitä osaan.

Asiasanat: empowerment, voimaantuminen, nuoret naiset, valokuvaus,

ABSTRACT

Michelsson, Minna. Empowerment photography in Kolkata.
54 p. Language: Finnish. Helsinki, Autumn 2009.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree programme in Social Services.
Degree: Bachelor of Social Services.

The aim of the thesis was to depict the experiences of empowerment among young women in Kolkata in India. The research was conducted in co-operation with IPER, The institute of psychological and Educational Research. IPER is a non-governmental, non profit welfare organisation and they help young women in the slums of Kolkata. IPER tries to meet their various needs. The empowerment of the young women is expected to improve their lives. IPER tried to teach young women to take photographs in order to get stronger self-esteem.

The focus of the thesis was on empowerment and its principles. The data was collected by using methods such as photography and group discussions. Photography as a method empowerment is based on the idea of saving the moment in pictures which later bring us memories. Photography as a method empowerment is therapeutic and educational The method is easy to use in several situations.

The results showed that the women learnt to take photographs and the use of modern technology was new to them. They had only done handicrafts in IPER before. An exhibition was organised for them and the women were proud of the new skill.

Keywords: empowerment, young women, photography.

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 INTIA.....	7
2.1 Kolkata	8
2.2 IPER.....	10
3 NAISEN ASEMA INTIASSA.....	12
3.1 Hindulaisuus.....	13
3.2 Patriarkaalisuus.....	14
3.3 Kastilaitos.....	15
3.4 Naisiin kohdistuva väkivalta.....	16
4 VOIMAANTUMINEN	18
4.1 Voimaantumisen arvot ja periaatteet.....	20
4.2 Voimaantumisteorian lähtökohdat	22
5 VOIMAUTTAVAA VALOKUVAUSTA KOLKATASSA	24
5.1 Aamuryhmä	27
5.2 Aamuryhmän retki puistoon.....	28
5.3 Pieni tarina voimaantumisesta puistoretkellä.....	30
5.4 iltapäiväryhmä	34
5.5 Näyttely	37
5.6 Arviointi.....	38
6 VOIMAANNUTTTAVA VALOKUVA	40
6.1 Voimaannuttavan valokuvan osa-alueet.....	43
6.2 Valokuva voimauttajana	44
7 JOHTOPÄÄTÖKSET	46
8 POHDINTA	48
LÄHTEET.....	51
VALOKUVALUETTELO	53

1 JOHDANTO

Sosionomiopintojen aikana oli mahdollisuus lähteä ulkomaille opiskelemaan. Monikulttuurisuusopintojaksolla päätimme ystäväni Julian kanssa lähteä Intiaan. Se on maa, jota rakastan. Päätöksenteon jälkeen itselleni oli selvää, että haluan tehdä opinnäytetyön sieltä. Opinnäytetyö muodostui toiminnalliseksi opinnäytetyöksi. Opetimme Kolkatassa, The Institute of Psychological and Educational Research eli IPERILLÄ, nuorille naisille valokuvausta. Järjestön toiminta keskityi isoon vihreään kerrostaloon. IPER järjestö tarjoaa nuorille naisille voimaannuttavaa kerhotoimintaa aamu- tai iltapäivisin.

Intiassa on sanonta: Opetta perheen isä lukemaan, niin kaikki perheen pojat oppivat lukemaan. Opetta perheen äiti lukemaan, niin koko perhe oppii lukemaan. Intiassa naisen heikko yhteiskunnallinen ja yhteisöllinen asema tarvitsee naisten voimaantumista ja vahvistumista. Yhteensä kymmenen nuorta naista oppi ottamaan valokuvia ja heistä osa näki omat ottamansa valokuvat näyttelyssä, mistä palaute oli loistavaa. Pienillä yhteisillä hetkillä oli tarkoitus antaa voimaantumisen kokemuksia nuorille naisille.

Voimauttava valokuva on mielenkiintoinen uusi työkalu sosiaalialalle ja minulle tulevalle sosionomille. Voimaantuminen eli omilla jaloilla seisominen ja omiin jalkoihin luottaminen on henkilökohtainen prosessi, mitä minä tulevana sosiaalialan ammattilaisena voin tukea.

Suurin hyöty opinnäytetyöstä lienee henkilökohtainen, sillä työn myötä tutustuin voimaantumiseen ja voimauttavaan valokuvaan. Intiaan kansainväliseen vaihtoon lähtijöille opinnäytetyöni on informatiivinen. Mitä kaikkea voi ideoida, tehdä ja toteuttaa IPERillä.

Oppimaani voin soveltaa työssäni kehitysvammaisten mielenterveyskuntoutujien kanssa. Opinnäytetyössäni voin kertoa ammatillisesta kasvustani ja kehityksistäni valokuvauskurssin aikana. Voin myös kertoa havainnoistani,

jotka vahvistivat oppimistani. Lukemani teorian tieto muuttuu arjessa, tavallisessa elämässä työkaluksi ja miten sitä voin käyttää sosiaalipedagogisesti.

Minulle on tärkeää yhdistää kokemus ja toiminta uudeksi tiedoksi ja taidoksi. Valokuvauksen opettaminen oli helppoa koska pidän valokuvaamisesta, siihen nuorten naisten voimaannuttaminen toi uuden perspektiivin.

2 INTIA

Intia on rikas ja köyhä maa, ja se onkin täynnä ristiriitaisuuksia. Intia on monien vastakohtien maa. Siellä kohtaavat satumainen rikkaus ja ääretön köyhyys, modernit kaupunginosat ja kurjat slummit. Intiassa on paljon yliopistoja ja muuta korkeatasoista koulutusta, mutta kuitenkin vain puolet väestöstä osaa lukea. Maa, joka luokitellaan kehitysmaaksi, on kuitenkin ydinasevaltio ja maa osallistuu formulakisoihin. Kuinka tämä on mahdollista? Kaikilla miljardilla asukkaalla ei ole edes minimitoimeentuloa, kun Intiassa ei ole sosiaaliturvaa. Siellä jokainen joutuu pärjäämään omillaan. Kerjääminen on sallittu tapa ansaita rahaa ruokaan ja juomaan. Osa kansasta on lukutaidotonta. Tilastojen mukaan noin puolet eivät osaa lukea. Tämä ei estä intialaisia kutsumaan itseään maailman suurimmaksi demokratiaksi.

Poliittinen järjestelmä määritellään perustuslaissa itsenäiseksi, sosialistiseksi, sekulaariseksi ja demokraattiseksi tasavallaksi. Jättiläismäinen, yli kolmen miljoonan neliökilometrin kokoinen Intia on liittovaltio, jossa on 28 osavaltiota ja seitsemän keskushallituksen alaista hallintoaluetta. (Miettinen 1999, 11.) Vuonna 1947 Intia itsenäistyi oltuaan pitkään Britannian siirtomaan. Siirtomaaherrat tarvitsivat ja käyttivät Intian ainutlaatuista kastijärjestelmää omiin tarkoituksiin. Sen avulla oli helppo käyttää valtaa ja hallita suurta kansaa. Talouskasvu on ollut maailman toiseksi nopeinta jo kaksikymmentä vuotta. Maan ennustetaan nousevan lähiaikoina maailman suurempien talouksien joukkoon. Valtio on vähentänyt talouden sääätelyä, ja maan infrastruktuuri sekä viestintäyhteydet ovat

parantuneet. Tämä yhteiskunnan kokonaisvaltainen muutos osoittaa intialaisen kulttuurin piirteiden jatkuvuuden. Ne muuttuvat ja uusiutuvat. (Tenhunen & Säävälä 2007,13.)

Intiassa on satoja kieliä, virallisiksi luokitellaan hindi ja englanti. Kielten kirjo kuvastaa Intian yhteiskunnan moninaisuutta. (Tenhunen & Säävälä 2007, 33.) Intiassa englannilla pärjää kaikkialla. Hindulaisuus tuhansine jumalineen on Intian pääuskonto, mutta islamilla on myös tärkeä asema. Uskonto kuuluu intialaisen arkeen, se on osa elämää. Sitä ei ole ulkoistettu ja erotettu arjesta niin kuin luterilaisuus Suomessa.

2.1 Kolkata

Kolkata entinen Calcutta, palautti vanhan intialaisen nimensä itselleen vuonna 2001. Calcutta oli englantilaisten antama nimi siirtomaavallan aikana ja se sai toimia siirtomaavallan pääkaupunkina ennen kuin englantilaiset siirsivät pääkaupungin sisämaahan Delhiin 1912. Kolkata oli 1900-luvulla Intian itsenäisyystaistelun keskus. Tämä 12 miljoonan asukkaan kaupunki on Itä-Intiassa ja on Bengalin maakunnan pääkaupunki. Kaupunki sijaitsee Hooghly-joen ja suolajärvien suistossa.

Kun Kolkatassa vierailleet ystäväni kuulivat, että lähden monikulttuurisuusopintojaksolla Intiaan ja Kolkataan vapaaehtoistyöhön, he vain kauhistelivat ja varoittivat Kolkatan olevan maailman rumin ja kaoottisin kaupunki. Kolkata osoitautui intialaiseksi suurkaupungiksi, jossa köyhyyteen törmää joka paikassa. Kolkata on meluisa, koska liikenne on siellä sekasortoista. Ilma on niin saastunut, ettei aurinko paista kirkkaalta taivaalta vaan aina saasteverhon takaa. Intian kaupunkien sanotaan muistuttavan enemmän suuria kyliä kuin urbanisoituneita keskuksia, varsinkin Kolkata on hyvä esimerkki megakylästä. Jo 1700-luvulla englantilainen kenraali Robert Clive kuvaili Kolkataa maailmankaikkeuden viheliäisimmäksi paikaksi. Samaa mieltä oli Winston Churchill. Ihmispaljous, pahoin kostean ilmaston rapistuttamat kerrostalot ovat kuin pommituksen jäljiltä. Kolkata on kaoottinen. Kolkatassa asuu 12 miljoonaa ihmistä ja he perin-

teisen intialaisen maailmankäsityksen mukaan ovat sitä mieltä, että kaaos on järjestystä ja järjestys kaaosta. Tämä käsitys todentuu erittäin hyvin Kolkatassa. (Tamminen & Zenger 1998, 79, 80.)

Kolkatan slummeissa asuu 40 % kaupungin asukkaista. Slummit jaetaan vakiintuneihin ja epävirallisiin slummeihin. Vakiintuneiden slummien asukkaat maksavat asumuksistaan vuokraa ja näihin slummeihin on rakennettu viemäristöjä, kaivoja, julkisia käymälöitä ja siellä saattaa olla terveydenhuoltopisteitä. Epäviralliset slummialueet ovat kurjimpia ja ne ovat todellisia hökkelilyliä. Aaltopahveista, pellin palasista, laudankappaleista ja repaleisista säkeistä rakennetuissa mökeissä asuvat ihmiset elävät jatkuvan häättöuhan alla. Näillä epävirallisilla slummeilla ei ole minkäänlaista viranomaisten hyväksyntää tai suojaa. (Tamminen & Zenger 1998, 82.)

Delhi on maan hallinnollinen keskus. Mumbaissa on Bollywood, globaali bisnes ja pankit, mutta Kolkata on Intian kulttuurin kehto. Siellä kukoistaa kirjallisuus ja teatteri. Kolkatassakin tehdään elokuvia, mutta ei niin kaupallisia, kuin Bollywoodin elokuvat ovat. Kolkata on ylpeä vahvasta ja riippumattomasta sanomalehdistöstään ja siellä on paljon erilaisia yliopistoja. Kuuluisia kolkatalaisia kirjailijoita on Nobel-palkinnon vuonna 1913 saanut kansalliskirjailija Rabindranath Tagore, Bankim Chandra Chatterjee, Dinabandu Mira ja Madhusudan Dutt. He kaikki vaikuttivat Intian kansalliseen heräämiseen vuosisadan vaihteessa. Kolkatasta toki on vauras yläluokka ja intialaisen liikemaailman ytimen sanotaan olevan täältä. (Tamminen & Zenger 1998. 85). Intialaiselle vauraalle keskiluokalle kaupunki tarjoaa uusia erittäin suuria ja moderneja kauppakeskuksia.

Kurjuus on kuulunut aina Kolkataan. Kaupungin nimeen yhdistetään köyhyys ja pyhä äiti Teresa. (Miettinen 1999. 323.) Hän perusti useita taloyhteisöjä, jotka auttavat ja hoitavat puutteessa eläviä ihmisiä. Kuuluisimpia on kuolevien talo ja kehitysvammaisten orpolasten koti samassa korttelissa jossa äiti Teresa asui. Äiti Teresan kodit ovat kuuluisimpia ja tunnetuimpia vapaaehtois- ja hyväntekeväisyystyön harjoittamispaikkoja Kolkatassa ja näihin koteihin on tarjolla enem-

män kansainvälisiä työntekijöitä kuin muihin järjestöihin. Kolkata ja Intia ovat järjestöjen, varsinkin hyväntekeväisyysjärjestöjen, luvattu kaupunki ja maa, onhan siellä kurjuutta, köyhyyttä ja lukutaidottomuutta riittämiin.

2.2 IPER

IPER on riippumaton hyväntekeväisyysjärjestö, The Institute of Psychological and Educational Research, jonka perusti dr. Arun Ghosh vuonna 1971. IPERillä seudun lapset käyvät koulua. He saavat lukutaidon. He opiskelevat matematiikkaa. Koulu on lapsille ilmainen. IPER huolehtii myös lasten terveydestä. Aliravitsemus kun aiheuttaa puutostiloja. Lapset ovat rokotusohjelmassa. Kaikille on tarjolla perusrokotukset ilmaiseksi. Koululla tarjotaan kuusi kertaa viikossa lapsille lounas. Rahoitus tulee ulkomaisilta hyväntekeväisyysjärjestöiltä ja liittovaltiolta. Nuorille naisille on tarjolla voimaannuttavaa kerhotoimintaa Täällä he tekevät käsitöitä ja harjoittelevat esimerkiksi talouden- ja kirjanpitoa. (IPER 2009.)

Syrjityt lapset kuten katulapset, lapsityöntekijät, orvot, hyväksikäytetyt lapset, kehitysvammaiset ja mielenterveyskuntoutuja lapset ovat tervetulleita IPERin toimintaan mukaan. Heidän terveydestään ja ravitsemuksestaan kuten koulukäynnistäkin pidetään huolta IPERin isossa, turvallisessa, yhteisöllisessä toimintaympäristössä, jonka keskuksena on suuri kerrostalo. IPER toiminnallaan on saanut kerjäämisen pois Etelä-Kolkatasta. Jos lapsi kerjää kadulla, miss Mallik toteaa hänelle, että tervetuloa IPERille. Kaikki ovat tervetulleita toimintaan. Aikuisille IPERillä on rokotusohjelma, huumevieroitusklinikka, paikallinen AA-kerho ja ilmainen lääkäriin. (IPER 2009.)

IPER kouluttaa sosiaalityöntekijöitä. Heillä on lasten kriisipuhelinpalvelu ja kummiohjelma. Tähän kummiohjelmaan voi kuka tahansa osallistua sitoutumalla maksamaan 12 euroa kuukaudessa siihen asti kun kummilapsi on 18. Tukiraha menee koko perheen hyvinvointiin, koska sillä mahdollistetaan kummilapsen koulunkäynti 18 vuoden ikään saakka. Kummilapsi saa kahdesti vuodessa kouluvaatteet, tarpeen mukaan koulutarvikkeita ja muuta taloudellista apua. Näin varmistuu, että hän saa säännölliset lääkärintarkastukset ja tarvittaessa

lääkityksen ja hoidon. Kummilapsen valintaan IPER vaikuttaa niin että valitsee yhteistyökykyisen perheen ja lapsen, joka on motivoitunut koulunkäyntiin. Jos perheen äidillä on alkoholiongelma, hänen lapsensa ei pääse kummilapseksi, koska rahan ei haluta kuluvan alkoholiin. Kummilapsi valitaan perheistä joilla on alhaiset tulot, työttömyyttä tai muuten tuen tarvetta. Kummit saavat kahdesti vuodessa kirjeen kummilapsen voinnista, koulunkäynnistä ja edistymisestä opinnoissa. Kummilapselle voi lähettää kirjeitä ja kortteja. (IPER 2009.)

Nuorille naisille on tarjolla voimaannuttavaa kerhotoimintaa ja yhdessäoloa. IPER tarjoaa heille mahdollisuutta oppia ompelua, lasinmaalausta, batiikin tekoa, kirjanpitoa ja matematiikkaa. He olivat taitavia kirjomaan kangasta josta ommeltiin kännykkäpusseja, paitoja ja laukkuja. Heillä oli luokassa ompelukoneita. He leikkasivat vaatekappaleita kaavojen mukaan. He saattoivat kirjoa ensin kankaan ja sitten ommella siitä pienen mekon. Täällä harjoitellaan käden taitoja ja etsimällä löydetään nuorelle naiselle hänen oma vahva ja luonteva käsityönsä. (IPER 2009.)

Suuri yhteisöllinen kerrostalo tarjoaa seudun asukkaille vertauskuvallisesti turvasataman. Monipuolinen palvelutarjonta on tarkoitettu koko seudulle, niin lapsille kuin vanhuksille. Suomessa meillä ei ole näin kokonaisvaltaista järjestelmää minkään kokoisena. Samassa talossa toimii koulu ja huumevieroitusklinikka, sulassa sovussa. Intialaiseen tapaan kaikki mahtuivat hyvin elämään yhdessä ja rinnakkain. Tavoite poistaa kurjuus Etelä-Kolkatasta on mahdoton tehtävä IPERin kaltaiselle vaatimattomalle toimijalle. Kunnioitan heidän tavoitetaan ja soisin sen jonain päivänä toteutuvan. On hienoa että seudun lapsille on mahdollisuus koulunkäyntiin ja heille tarjotaan kuudesti viikossa lämmin lounas kaikissa alueen kouluissa.

Nuorille naisille on tarjolla olevat eripituiset projektit ovat taatusti tervetullutta vaihtelua nuorten naisten elämään. He saavat hetken olla omia itseään ilman kodin kahleita. Nuori nainen saa olla oma itsensä nuori nainen, hänen ei tarvitse olla tytär eikä vaimo. Patriarkaalisuudesta hetken tauko, uskaltaako hän silloin ajatella, että minä, minä itse. Tähän nämä erilaiset projektit pyrkivät. Nuorelle

naiselle halutaan tarjota voimaantumisen kokemuksia, että hän jaksaa elää työntäyteistä arkeaan. Uusien taitojen oppiminenkaan ei ole koskaan pahasta tai turhaa. Kerron tulevassa Naisen asema Intiassa luvussa lisää patriarkaalisuuden vaikutuksesta intialaisen naisen arkielämään.

Kolkataa kutsutaan suureksi kyläksi (sivu 7). Etelä-Kolkatassa IPERin talo on pienen pieni kyläyhteisönsä, kylä suuren kylän sisällä. Toisille se on työpaikka, toisille koti ja lapsille se on koulu. Tässä talossa asutaan, tehdään työtä ja opiskellaan. Säännöt ja talossa vallitseva hierarkia luulisi ahdistavan ja rajoittavan, mutta minä koin nämä seikat turvallisuutta lisääviksi tekijöiksi. Talo eli, se oli erilainen arkipäivisin kuin viikonloppuiltaisin, mutta aina se oli turvallinen. Turvallisuudessaan talo tarjoaa ympäristön asukkaille voimaantumiselle suojelemaan fyysisen ja henkisen tilan ja talon. Näen IPERin mustekalamaisena yhteisönä, se levittää tukilonkeronsa joka paikkaan ja lisää seudun turvallisuutta. Suomessa taloyhteisöä kutsuttaisiin matalan kynnyksen palveluksi.

3 NAISEN ASEMA INTIASSA

Intian väestöstä noin puolet on naisia. Heidän asemansa intialaisessa yhteiskunnassa on syntymästä alkaen huono. Etusijalla kouluihin, työelämään ja terveyden- ja sairaanhoitoon ovat miehet. Naisiin kohdistuva väkivalta on mittavaa. Intian hierarkkinen yhteiskunta, joka on miesten rakentama ja johtama ei kuitenkaan pidä naista tasapuolisena ja tasa-arvoisena. Naisilla ei ole kasvoja, ei ääntä, eikä mahdollisuutta yksilöllisyyteen. Nainen tunnetaan sukunsa kautta, isänsä tyttärenä tai miehensä vaimona, sekä hänen paikkansa on perinteisen ajattelun mukaan kotona keittiössä. Nainen tekee ruuat, hankkii niitä varten vedet ja polttopuut ja kun ruoka on valmista, nainen tarjoaa sen perheelleen ja syö itse viimeisenä, jos ruokaa jää. Myös lapset, pyykit ja siivous ovat asioita, jotka naisen tulee hoitaa. Useasti nainen käy lisäksi kodin ulkopuolella töissä, koska

miehen työ on satunnaista ja palkka saattaa mennä alkoholiin. (Keltto 2000, 39.)

Naisen ja lapsen asema on Intiassa pöyristyttävän huono. Nobel-palkittu taloustieteilijä Amartya Sen puhuu Intian kadonneista naisista, sillä sukupuolivajeen vuoksi maasta puuttuu n. 40 miljoonaa naista ja tilanne vain pahenee. Erityisen huolestuttavana pidetään rikkaiden tapaa seuloa tyttösikiöt sukupuolen määrittelytesteillä, vaikka testit on kielletty lailla jo vuonna 1994. (Tamminen 2009.) Tyttösikiöitä abortoidaan yhä ja näin lisätään sukupuolivajetta. Intiassa tehty empiirinen tutkimus on osoittanut, miten naisten voimaantuminen ja vaikutusmahdollisuuksien kasvu on vähentänyt lapsikuolleisuutta. (Amartya Sen 2007,284.)

Tyttöjen koulunkäyntiä pidetään turhana, koska heidän tehtävänä on auttaa äitiä kotona. Patriarkalisessa systeemissä nainen on miehen kontrolloitavissa, sekä hänen omaisuuttaan. Myös naisen tekemää työ on miehen kontrolloitavissa. Mies voi myydä vaimonsa ja lapsensa työhön, kuten prostituutioon tai kerjäämiseen. Naisen tekemää työtä ei luokitella työksi. (Keltto 2000, 44.)

3.1 Hindulaisuus

Hindulaisuus on noin neljä tuhatta vuotta vanha uskonto, eikä sillä ei ole perustajaa. Se määritellään etniseksi uskonnoksi eli kansan uskonnoksi. Jumalakuva on polyteistinen, uskonnossa on 330 miljoonaa jumalaa. Intian kansalaisista 80 prosenttia on hindulaisia, joka tekee siitä Intian pääuskonnon. Hindulaisuus ei ole selkeästi määritelty uskonto, vaan ikivanhan sivilisaation monimuotoinen ajattelutapa. Hindulaisuus on vanhin elävistä maailman uskonnoista. Historiansa aikana sillä on ollut kyky joustaa ja sulauttaa itseensä muiden uskontojen aineksia ja elää sovussa keskenään ristiriitaisten uskonnollisten näkemysten kanssa. (Keltto 2000, 10.) Hindulaisuutta voidaan kuvata ennemminkin elämäntavaksi kuin uskonnoksi siinä mielessä kuin kristityt uskontonsa ymmärtävät. Heillä ei ole yhtenäistä pyhää kirjaa tai tekstiä, eikä yhteistä uskonnollista johtajaa. He eivät ole yhtenäinen liike eikä heillä ole kirkkoja joihin ihmiset voisivat

kuulua. Heillä on monenlaisia uskonnollisia uskomuksia, käytäntöjä ja pelastusoppeja. (Tenhunen & Säävälä 2007, 34.)

Hindulaisuus on Intian ydin ja maan sosiaalinen organisaatio perustuu hindulaiseen uskontoon, traditioon ja kulttuuriin. Hindulaisuus dominoi intialaista yhteiskuntaa ja elämäntapaa hyvin moni-ilmeisesti ja perusteellisesti. Hindulaisuus on maan suurin uskonto. Se merkitsee jokaiselle jotakin, uskontoa, politiikkaa, filosofiaa, kulttuuria tai elämäntapa. Se vaikuttaa myös intialaisen naisen elämään riippumatta hänen omasta uskonnollisesta viitekehksestään. (Keltto 2000, 10.)

Hindulaisuudesta nousevat ja siihen liitetyt arvot, kuten patriarkalisuus, yhteisöllisyys ja konservatiivisuus, ovat intialaisen naisen arkea. Intialaisen naisen elämälle vanhan uskonnon korostukset puhtas- epäpuhtas ja patriarkalisuus, ovat peruslähtökohtia. Hänen viitekehksensä muotoutuu näistä elementeistä ja ne vaikuttavat hänen elämänsä kaikille sektoreille koko elämän ajan. Moderneissa perheissä tai perheissä joiden uskonnollinen sitoutuminen hindulaisuuteen on heikkoa, kastilaitos ja hindulaisuuden arvot vaikuttavat tärkeissä elämänratkaisuissa, kuten avioitumisessa tai äänestyskäyttäytymisessä. (Keltto 2000, 12.)

3.2 Patriarkalisuus

Patriarkalisuus on ideologia, joka katsoo, että miehen on valvottava ja hallittava naisen ruumistaan, hänen identiteettiään, arvojaan, ajatuksiaan ja tekojaan. Esimerkkejä intialaisen naisen alistamisesta naisena on lukuisia, kuten naiskauppa, tyttölasten surma, omistusoikeuden puute, huonot koulutusmahdollisuudet, lesken asema ja myötäjäiskuolemat. Naista kohtaan miehen käyttämä valta on naisen sortamista ja se on yleistä kaikkialla maailmassa. (Keltto 2000, 11.)

Joidenkin mielestä patriarkalisuus on historiallinen prosessi, jolla on alkunsa ja päättymisajankohtansa. Toisen näkemyksen mukaan se on ihmisten välisessä kanssakäymisessä luonnollista, koska miehet ja naiset ovat erilaisia. Jotkut eivät hyväksy kumpaakaan näistä mainituista selityksistä, vaan heidän mielestään se on alistavaa käyttäytymistä, johon ei ole oikeutta. Patriarkalisuus tekee naisesta orjan, se vaatii naisen uhrautumista ja kuuliaisuutta. Patriarkaalinen kontrolli toimii kaikilla elämänalueilla niin politiikassa, taloudessa, uskonnossa kuin sosiaalisissa puitteissa. (Keltto 2000, 11.)

Naisella ei ole oikeutta päättää omasta kehostaan, vaan hän on miehen omaisuutta. Miehen tehtävänä on hallita ja kontrolloida ”tyhmää ja heikkoa” naista ja päättää myös suvun jatkamisesta. Hindukulttuuri on patriarkaalinen. Ilman miestä nainen on olematon ja persoonaton, miehensä kautta nainen elää ja on ihminen. Naisen tehtäviin kuuluu miehensä tukeminen ja auttaminen. (Keltto 2000, 39.)

3.3 Kastilaitos

Intialainen hierarkkinen yhteiskuntajärjestelmä kastilaitos kiellettiin Intian perustuslaissa jo vuonna 1950, mutta se toimii edelleenkin varsinkin maaseudulla. Kastilaitos perustuu hindulaisiin pyhiin kirjoituksiin ja on ihmisten välinen sosiaalinen järjestelmä. Kastijärjestelmässä yhteiskunta on jaettu neljään pääkastiin. 1. Oppineisiin bramiineihin, jotka ovat pappeja ja opettajia. 2. Sotureihin jotka puolustavat maata. 3. Kauppiaisiin 4. Maanviljelijöihin ja käsityöläisiin. Neljän edellä mainitun kastin ulkopuolelle jäävät kastittomat, jotka tekevät kaikkein vähiten arvostettuja töitä. Heitä kutsutaan nimityksellä dalit. Kastijärjestelmä on kokenut muutoksia, mutta siitä huolimatta kastiin liittyy hierarkkisuus ja alaisuudet, jotka leimaavat intialaista yhteiskuntaa yhäkin päivänä. (Tenhunen & Säävälä 2007, 43.)

Vaikka Intian vauras keskiluokka vähättelee kastilaitoksen merkitystä, niin kastilaitos ilmenee poliittisessa äänestyskäyttäytymisessä ja varsinkin avioliittomarkkinoilla se määrittää nuoren miehen tai naisen. Keskiluokka tarvitsee alempi

kastisia palvelijoihin ja alempi kastiset daleja esimerkiksi toilettien siivoojiksi tai teurastajiksi. (Tamminen & Zenger 1998, 61, 62).

3.4 Naisiin kohdistuva väkivalta

Väkivallan pidetään oikeutettuna keinona kontrolloida naista patriarkalisessa yhteiskunnassa. Erityisesti köyhien keskuudessa naisten pahoinpitely on yleinen tapa. Viranomaisten tietoon nämä asiat ei juuri tule, koska raaka kohtelu on yleisesti hyväksyttyä. Naisten pahoinpitelyyn johtavia syitä ovat: uskottomuus, alkoholismi, huumeet, riitely, köyhyys, epäluuloisuus, myötäjaiset ja ainoastaan tyttövuojen syntyminen perheeseen. Miehellä saattaa olla jopa oikeus rangaista vaimoan, koska perheväkivalta on perheen sisäinen asia. (Keltto 2000, 48.)

Tyttöihin kohdistuva väkivalta alkaa jo sukupuolen syrjinnällä. Tyttölapsia tapetaan ja syrjitään perheissä, yhteisöissä ja kouluissa. Tyttölasten kuolleisuus 100 000 elävänä syntynyttä kohden 1980 luvun lopussa oli Intiassa 550 kun teollisuusmaissa kuolleisuus oli 26. (Tamminen & Zenger 1998, 334.) Tyttölasten murhaaminen liittyy usein kastien väliseen politiikkaan. Perinnettä ei ole saatu kytettyä pois, vaikka maan hallitus on yrittänyt muuttaa tilannetta. (Tenhunen & Säävälä 2007, 45.)

Naiset saattavat olla kauppatavaraa ja tyttöjä houkutellaan prostituutioon. Yksinäisten naisten rahoja ja omaisuutta riistetään ja vanhat naiset eristetään tai heitä ei siedetä, koska lesket eivät voi avioitua uudelleen saattaa heidän kohtalonaan olla prostituutio. Rikollisten vastuuseen laittaminen on vaikeaa, koska traditiolla on valta-asema niin yhteisössä ja yhteiskunnassa. Hankalaksi tilanteen tekee se, että virkamiehet ovat usein yläkastin edustajia. Korruptio on toimivaa ja laajaa. (Keltto 2000, 41.)

Intiassa yleensä anopin ja miniän suhde on ongelmallinen. Esimerkiksi miniä saattaa joutua anopin täydellisen mielivallan uhriksi. Aviomiehen äiti ja sisaret

saattavat katsoa oikeutetuksi kiusoitella ja ahdistella nuorta vaimoa. Anoppi saattaa jopa pahoinpidellä nuorta miniäänsä. Joidenkin arvioiden perusteella he osallistuvat murhien suunnitteluun ja toteutukseenkin. Naisen epäoikeudenmukaisen aseman taustalla on myötäjaiskäytäntö, joka on käytössä kaikissa luokissa, kasteissa ja uskonnoissa. Myötäjaiskäytännön taustalla ovat taloudellinen hyötyminen, ahneus ja status. (Keltto 2000,49.)

Maailmantasolla naiset tekevät Intiassa itsemurhia huippumääriä. Heidä kuolee palovammoihin ja heidät pahoinpidellään. Jos nuori vaimo ei pysty täyttämään myötäjaisvaatimuksia, saattavat he tappavat itsensä polttamalla. Naisen ihmisarvon olemattomuus näkyy raiskauksissa, jotka ovat suuressa määrin lisääntyneet. Raiskauksia tapahtuu avioliiton sisällä, kuin ulkopuolellakin. Raiskauksia rekisteröidään harvoin, vaikka ne ovat yleisiä. Kansallinen ja paikallinen julma tapa on raiskata jengillä nuoria naisia. Nuoret naiset ja tytöt ovat hyvin turvattomia uhreja. Raiskauksien seurauksia ovat itsemurhat ja prostituutiot. Raiskattua naista hyljeksitään perheessä ja yhteiskunnassa, eikä hänellä ole mahdollisuuksia avioliittoon. Intialaisen naisen asema on alistettu koko hänen elämänsä aikana. Intiassa saatetaan jopa ajatella, että naisen elämään kuuluu kärsimys. Naisen on itse tiedostettava omat oikeutensa, loukkaamattomuutensa ja ihmisyhtensä. Tämä on lähtökohtana tasa-arvoisemman elämän muodostumisessa. Maan hallituksella on keskeinen vastuu asiasta. (Keltto 2000,53.)

Viime vuosikymmeninä naisten päätösvalta perheessä on lisääntynyt, mikä vähentää naisiin kohdistuvaa väkivaltaa. Tämä hiljainen muutos on merkityksellinen jos ne monet naiset, jotka eivät pääse vielä vaikuttamaan yhteiskunnallisissa asioissa keskittyvät takaamaan tyttärilleen entistä paremman lapsuuden ja koulutuksen. (Tenhunen & Säävälä 2007,106.)

Suvaitsevana ihmisenä ja Intiassa paljon matkustaneena ymmärrän intialaista mentaliteettia. Naisen asema kuitenkin aika ajoin ahdistaa ja mietityttää. Kolkatassa oleskelumme aikana tuli luonnollisesti halu hankkia kummilapsi lapsista joita opetimme. Kummina sitoudun kustantamaan kummilapseni koulutuksen noin viiden vuoden ajanjaksona, se on minulle 12 euron sijoitus kuukaudessa.

IPER kutsuu heitä sponsorilapsiksi, mutta suomalainen tapa on puhua kummilapsesta, niin teen minäkin kun kerron esimerkin nykynaisen asemasta Intian Kolkatassa.

Julia ohjaajakumppanini halusi 11-vuotiaasta tytöstä kummilapsen. Tytön perheelle kerrottiin asiasta, he kieltäytyivät ja syy oli mielestäni karu. Tyttö kun täyttää 12 vuotta, hän joutuu naimisiin. Naimakaupat oli jo sovittu. Tämä tyttölapsi joutuu siis perheensä vaatimuksesta lähtemään pois Kolkatasta n. 500 kilometrin päähän lapsimorsiameksi ja hyvin todennäköisesti teiniäidiksi. Uudella paikakunnalla hänelle tuskin on mitään tuttua ja turvallista. Hänet julmasti revitään juuriltaan jo lapsena. Tyttö on siis perheelle kauppatavaraa, myötäjäisrahojen maksaminen kun on tavallista vielä tällä vuosituhanella Intiassa kuten myös järjestetyt avioliitot. Tyttömme menestyi koulussa hyvin ja oli ahkera, saavuttamansa luku- ja laskutaitojensa ansiosta voin vain toivoa että hän pärjää uudessa rankassa elinympäristössään. Onko hän riittävän voimaantunut ja hyvällä itsetunnolla varustettu että kykenee selviytymään kaikista tulevista ongelmista. Kun me vaihdossa olemat keskustelimme tästä, niin meille vahvistui tieto. Intian naisia on voimaannutettava vielä hyvin paljon, jotta he eivät lähettäisi pieniä tyttäriään liian aikaisin miehelään. Kuten Amartya Sen (2007, 284) toteaa lukutaidon naisilla vähentävän lapsikuolleisuutta niin toivoa voin vain, että naisilla lukutaito vähentää myös oman tyttären liian aikaista naittamista.

Toivottavasti minä aikuisopiskelijana sain edes muutaman tytön ajatuksiin rohkeuden ja motivaation opiskella omassa elämässään niin pitkälle kuin se vain on mahdollista. Ainakin minun 13-vuotias kummityttöni saa opiskella 18 vuoden ikään saakka. Opinahjat valikoituvat hänen kykyjensä mukaan, näin meille luvattiin, mutta millä sen tarkistan.

4 VOIMAANTUMINEN

Voimaantuminen käsitteenä on laaja ja sillä ei ole vielä yhtenäistä määrittelyä. Voimaantumista määritteenä toistaiseksi voidaan käyttää löysästi ja käyttäjäta-

hon tarpeiden mukaan. Voimaantuminen voidaan määrittää seuraavasti: Voimaantumisen eli valtaistumisella (empowerment) tarkoitetaan ihmisten ja yhteisöjen kykyjen, mahdollisuuksien ja vaikutusvallan lisääntymistä. Voimaantumisessa korostuu ihmisen oma sisäinen vahvistuminen ja se, että hän kokee olevansa sisäisesti vahva. Hän on sopusoinnussa ja tasapainossa itsensä sekä ympäristönsä kanssa. Voimaannuttuaan ihminen kykenee asettamaan ja saavuttamaan päämääriä, hän tuntee hallitsevansa omaa elämää ja hänen itsetuntonsa on vahvistunut. (Siitonen 1999.) Yleinen asiasanaluettelo (ysa 2009.) suosittelee sanan empowerment-käyttöä. Voimaantuminen sanana on tullut minulle läheisemmäksi tämän opinnäytetyön myötä.

Voimaantuminen on sisäinen prosessi, sillä tarkoitetaan ihmisen yksilöllistä, sisäistä prosessia, joka samalla on myös sosiaalinen prosessi. (Verner 2009.) Voimaantuminen on sisäisen voimaantunteen rakentumista, joka on tärkeää ihmisen hyvinvoinnin, jaksamisen, elämänhallinnan ja toimintakykyisyyden kannalta. Voimaantuminen on henkilökohtaista eikä voimaa voi antaa toiselle. ([Empowermenthouse 2009.](#)) Voimaantuminen on kyvykkyyden tunnetta.

Voimaantuminen on prosessi, joka mahdollistaa yksilön saavuttaa päämääränsä, yhteistoiminnalla toisten kanssa. Se painottaa yksilöllisiä pyrkimyksiä, mutta myös kollektiivista toimintaa. Voimaantuminen välittää ihmiselle rohkeutta, ennakkoluulottomuutta, luovuutta, tulevaisuudenuskoa ja optimismia. (Empowermenthouse 2009.)

Yksilötasolla nähtäviä voimaantumisen merkkejä on esimerkiksi se, että yksilö ottaa vastuun kehityksestään. hänellä on haluja ja kykyjä toimia tavalla, jonka kokee oikeaksi. Voimaantunut henkilö huolehtii omasta jaksamisestaan ja hyvinvoinnistaan itse. Hän kykenee voimaantumisen tunne-energiaa nostattavaan muutosprosessiin. Yksilö kykenee asettamaan itselleen päämääriä ja pystyy toimimaan niiden saavuttamiseksi. Voimaantumiseen kuuluu olennaisena usko tulevaisuuteen. (Takanen 2005,49.)

Antti Hautamäki blogissaan kääntää englanninkielisen sanan empowerment voimaannuttamiseksi, jolla on englannin kielessä kaksi merkitystä: ensimmäiseksi se on auktoriteetin tai vallan antamista jollekin ja toiseksi se on voiman ja luottamuksen antamista jollekin. Hänen mielestään kumpikin merkitys on kiinnostava erikseen ja ne liittyvät hyvin yhteen. Minä käsittelen jälkimmäistä merkitystä: voimaannuttamisessa on kaksi toimijaa, se joka voimaannuttaa ja se jota voimaannutetaan. Voimaannuttamisessa on näin ollen ylhäältä antamisen leima, parempi termi on ihmisen voimaantuminen. Voimaantumisen ihminen löytää itsestään voimavaroja ja oppii käyttämään niitä oman elämänsä hallintaan. (Hautamäki 2009.)

Sosiaalityölle mielestäni voimaannuttaminen ja voimaantuminen on ollut jo vuosikautia tärkeä työkalu ihmisen elämänhallinnan tukemiseen. Voimavarakeskeistä muutostyötä on voimaannuttaminen ja voimaantuminen. Voimavarakeskeisellä muutostyöllä tarjotaan ihmiselle hänen vahvistumistaan, tukevien puitteiden luomista, hänen sosiaalisten suhteidensa vahvistamista ja lisäämistä. Sosiaalipedagogiikka ja voimaantuminen auttaa ihmistä kokemaan itsensä yhteiskunnalle ja lähiympäristölle merkitykselliseksi ja täysvaltaiseksi jäseneksi.

Voimaannuttaminen on siirtymässä nykyisin enenevässä määrin työyhteisöihin työhyvinvointia ja työssä jaksamista tukemaan. Voimaantumisen tunnetta on tutkittu työuupumuksen ja ammatillisen kasvun näkökulmasta. Viimeisen kymmenen vuoden aikana voimaantumisen merkitys arjessa on nostettu esille erilaisten tutkimusten näkökulmasta. (Heikkilä & Heikkilä 2005,13.)

4.1 Voimaantumisen arvot ja periaatteet

Mielestäni jokainen ihminen on arvokas ihminen. Hän on tunteva, kokeva ja rakastava lähimmäinen. Ihmisarvo on ehdoton, jakamaton ja kaikille ihmisille yhtäläinen, se ei vaihtelee ihmisen ominaisuuksista, iästä, rodusta, uskonnosta tai

taustasta riippuen. Hän on myös tasa-arvoinen ja täysivaltainen yhteisönsä jäsen. Nämä ovat hänen oikeuksiaan.

Suvaitsevaisuus on arvoista ensimmäinen voimaantumisen polulla ja se on toisen ihmisen aitoa hyväksymistä ja arvostusta. Suvaitseva ihminen näkee erilaisuuden kuuluvan kaikkeen elämään rikkautena ja hän suhtautuu erilaisuuteen avoimesti hyväksyvästi. Hän luottaa ihmisten samankaltaisuuteen.

Luovuus on kyky nähdä asioita uudella vapaalla tavalla. Luova ihminen näkee uusia asiansyhteyksiä, hän kehittää uusia ideoita ja osaa irtaantua tavanomaisesta ajattelusta. Luovalla ihmisellä on kyky pohtia omaa toimintaa ja muuttaa sitä.

Rohkeus on tehdä asioita välittämättä vastustuksesta, pelosta ja epävarmuudesta. Rohkea ihminen uskaltaa mahdollisesta häpeästä tai vähättelystä huolimatta puolustaa sitä, minkä kokee oikeaksi.

Vapaus, vastuu ja arvostus ovat voimaantumiselle tärkeitä arvoja siinä missä edellä mainitut suvaitsevaisuus, rohkeus ja luovuus. Oikeudenmukaisuus ja rehellisyys kuuluvat myös voimaantumisen periaatteisiin.

Voimaantumisen haasteena on ihmisen kasvu ihmisenä, itsetuntemuksen vahvistuminen ja havahtuminen. Valtaistuminen ja havahtuminen ovat lähtökohtia voimaantumiselle. (Räsänen 2006, 95.) Ihmisellä on oltava riittävät psyykkiset ja fyysiset valmiudet, jotta hän kykenee tavoitteelliseen toimintaan ja päämäärien asettamiseen. Ihmisen tulee olla toimintakykyinen. Ympäristön tarjoamat edellytykset on oltava riittävät jotta ihminen voi suoriutua kulloisestakin tilanteesta ja hallita sen. (Räsänen 2006, 34, 35.) Kaikkia edellä mainitsemiani arvoja tarvitaan, jotta ihminen voi aloittaa voimaantumisensa. Voimaantumisen tukijalle nämä arvot ovat myös tärkeitä työkaluja sosiaalipedagogisesti. Mielestäni voimaantunut ihminen luottaa itseensä ja hänen itsetuntonsa on vahvempi. Minäkin olen voimaantunut, kiitos kuuden opiskeluvuoden ja opintoihin liittyneen refleksisyyden. Erilaiset palautteet eri työharjoitteluista on olleet työkaluja opiskeli-

jan voimaantumiseen. Toivon jonain päivänä törmääväni voimaantuneeseen tai voimaantuvaan työyhteisöön, sillä uskon tällaisessä työyhteisössä yhteistyön sujuvan ja olevan itsestänselvyys.

Yksilötasolla voimaantuminen antaa kyvykkyyden tunnetta ja voimaa jaksaa käytännön ongelmia. Työtön vahvistuu voimauttavilla kokemuksilla, hän huomaa olevansa hyvä jossain asiassa. Hän vahvistuu etsimään itselleen työtä. Käytännön ongelmaa voimaantuminen ei ratkaise. Työtön ei saa voimaantumisen avulla uutta työpaikkaa, mutta voimaantuminen vahvistaa häntä hakemaan työtä.

4.2 Voimaantumisteorian lähtökohdat

Juha Siitonen (1999, 161, 162.) väitöskirjassaan jakaa voimaantumisteorian viiteen premissiin eli lähtökohtaan, edellytykseen tai perusteeseen.

Ensinnäkin voimaantuminen on henkilökohtainen ja sosiaalinen prosessi ja voimaa ei voi antaa toiselle. Voimaantuminen lähtee ihmisestä itsestään, sitä ei voi toinen ihminen tuottaa. Luontevammin voimaantuminen tapahtuu toimintaympäristössä, jossa ihminen kokee ilmapiirin turvalliseksi, itsensä hyväksytyksi ja asemansa tasa-arvoiseksi. Voimaantumisprosessi on tapahtumasarja, johon toimintaympäristö vaikuttaa vahvistavasti tai prosessia heikentävästi. (Siitonen 1999,161,162.)

Toiseksi voimaantuminen prosessina lähtee ihmisestä itsestään, jota jäsentää päämäärät, kykyuskomukset, toimintaympäristön uskomukset, tunteet ja näiden sisäiset suhteet. Voimaantumisteoriassa ihminen nähdään aktiivisena, luovana, vapaana, sekä itselleen päämääriä asettavana toimijana. Huolimatta siitä, että voimaantuminen on aina ihmisen henkilökohtainen prosessi, voivat lähiympäristö, toiset ihmiset, olosuhteet ja sosiaaliset rakenteet vaikuttavat suotuisasti osaltaan voimaantumiseen. (Siitonen 1999, 117,118.)

Kolmantena voimaantuminen vaikuttaa katalyytin tavoin sitoutumisprosessiin, vahva katalyytti johtaa vahvaan sitoutumiseen ja heikko katalyytti johtaa taas heikkoon sitoutumiseen. Motivaatio vaikuttaa voimaantumisprosessiin sitoutumiseen. (Siitonen 1999, 159.)

Neljänneksi voimaantuminen on yhteydessä ihmisen hyvinvointiin. Voimaantuminen on yksilöllinen prosessi, mutta samalla sosiaalinen prosessi, näin ollen voimaantuminen pitää sisällään niin ihmisen hyvinvoinnin kuin ryhmänkin hyvinvoinnin. Ihmisen voimaantumisen ja hyvinvoinnin voidaan ajatella olevan yhteydessä ryhmän muiden jäsenten voimaantumisen ja hyvinvoinnin kokemiseen. Ihmisen monet voimaantumisprosessin osaprosessit ovat merkityksellisiä hyvinvoinnin kannalta. Voimaantumisen osaprosesseja on tunne vapaudesta, itsenäisyydestä, valinnanvapaudesta, vastuullisuudesta, arvostuksesta ja kunnioituksesta. Hyvinvointi kattaa kokonaisvaltaisesti sosiaalisen, fyysisen ja psyykkisen hyvinvoinnin. (Siitonen 1999,163.)

Viidenneksi voimaantuneisuus ei ole pysyvä olotila, vaan koko ajan muotoaan muuttava prosessi. Ympäristö ihmisen koko ajan muuttuvat elämäntilanteet vaikuttavat voimaantuneisuuteen, joko vahvistavasti tai heikentävästi. Psyykkinen, fyysinen ja sosiaalinen ihminen kokee ulkopuolisia paineita, näin ollen hänellä on oltava valmius muuttaa käsitystään itsestään suhteessa ympäristöön ja yhteiskuntaan. Ihmisen itsensä ja toimintaympäristön olisi hyvä tarkkailla ja kiinnittää huomiota ihmisestä itsestään lähtevän voimaantumisen mahdollistamiseen. (Siitonen 1999, 164.) Muutokseen pyrkivä ihminen on herkkä vastaanottamaan tunneviestejä, joiden perusteella hän päättää jatkaa tai hylätä aikomansa päämäärän. Jos ihminen kokee, että häntä ei hyväksytä uuden ajatuksen tai muutoksen kanssa, hän saattaa luopua päämääräänsä pyrkimisestä, ja näin ollen voimaantuminen voi prosessina loppua tai heikentyä huomattavasti.

Jokainen voimaantuu yksilöllisesti ja omassa tahdissa. Ympäristöllä on suuri merkitys. Suotuisa ja suvaitseva ympäristö vahvistaa ja jopa nopeuttaa voimaantumista. Ympäristö ja ympäristötekijät voivat myös latistaa tätä aina jatkuvaa prosessia. Kerran voimaantunut ihminen todennäköisesti osaa voimaantua

tarpeen mukaan uudelleen, toivottavasti useitakin kertoja. Minun mielestä voimaantuminen on yksilöllinen voimavara.

Ryhmäkodissa, jossa nykyisin työskentelen, on asukkaalla mahdollisuus kokeilla tukiasunnossa itsenäistä asumista. Koko ryhmäkodin yhteisö on mukana kokeilussa, ryhmäkotiin jäävät asukkaat saavat haaveen ja tavoitteen itselleen tukiasunnossa asuvan henkilön pärjäämisen esimerkistä. Tukiasunnossa koeasumisessa oleva asukas toivottavasti voimaantuu niin, että uskaltaa lähteä pysyvästi itsenäiseen tuettuun asumiseen. Tämä on yksilön ja yhteisön voimaantumisen hyvä esimerkki. Kun mahdollisemman monta voimaantumisen tavoitetta kokeilussa onnistuu ja vahvistuu, niin saavutamme tuloksia joihin yhteisöllisesti pyrimme. Haluamme mahdollisimman monelle asukkaalle onnistuneita itsenäisen asumisen kokeiluja ja tulevaisuudessa heille mahdollisuuden itsenäiseen asumiseen. Kuntoutus ja voimaantuminen tavalliseen arkeen on tavoite ja siihen tarvitsemme voimaantumista niin yksilön kuin yhteisön.

5 VOIMAUTTAVAA VALOKUVAUSTA KOLKATASSA

Heti samana päivänä, kun olimme saapuneet Kolkataan ja IPERille, niin pienen taloesittelyn jälkeen meiltä kysyttiin, että mitä aiomme tehdä siellä. Tapaamisessa miss Mallikin, IPERin johtajan kanssa, toivoimme Julian kanssa, että saisimme työskennellä nuorten naisten kanssa eikä vain lasten. Nuorten naisten kanssa toimiminen tukisi meidän kummankin opintopolkua tulevina mielenterveys- ja päihdetyöntekijöinä. Opiskeluystävämme Tarja ja Ilkka taas halusivat tulevina lastensuojelun työntekijöinä toimia lasten parissa. Toiveemme toteutuivat ja yhdessä miss Mallikin kanssa laadimme lukujärjestyksen tuleville kolmelle kuukaudelle. Lukujärjestyksessä oli kolmena aamupäivänä lähikouluissa lapsille englannin ja matematiikan opetusta (kts valokuva 1). Tiistaiamuna oli toinen valokuvausryhmä ja torstaiamuisin tapaaminen miss Mallikin kanssa. Lounaan jälkeen kahtena iltapäivänä oli tapaaminen nuorten naisten kanssa, toisella ker-

ralla valokuvausta ja toisella kerralla englannin keskustelukerho. Yksi iltapäivä oli varattu projektityön tekoon ja kahtena oli opetusta lapsille lähikouluissa. Lukujärjestyksemme kuulostaa väljältä ja sitä se oli. Syy selvisi meille, kun kesä eteni ja Kolkata muuttui kuumaksi. Kuumuus hidasti kaiken toiminnan tahtia niin kouluissa, kaduilla, toreilla kuin kaupungilla.

Kuva 1. Opetustunti toisessa koulussa

Saimme Julian kanssa kuvan, että opetus nuorille naisille on hyvin käsityöpainotteista. Paniikki iski. Mitä opettaisimme, kun kumpikaan meistä ei harrasta käsitöitä. Sukan kutomisen opettaminen oli ainoa, mitä sinä iltana kykenimme ajattelemaan. Olimme tarvinneet täsmälliset ohjeet Julian isoäidiltä, jos siihen olisimme päätyneet. Olimme lomaantuneita ja väsyneitä matkasta ja hämmennyneitä Etelä-Kolkatasta.

Yöllä valvoin uudessa asuinympäristössä ja pohdin, mitä ihmettä me opettaisimme nuorille naisille. Sain idean, pidämme molemmat valokuvauksesta ja toinhan mukaan kolme vanhaa kameraa. Opettaisimme siis valokuvausta. Aamulla Julia otti innolla vastaan yöllisen ideani. Voimauttavaa valokuvausta, koska opetus nuorille naisille IPERillä perustui voimaantumiseen ja voimaantuuttamiseen.

Saimme aluksi kaksi ryhmää, joissa molemmissa oli viisi nuorta naista. kutsuimme heitä aamuryhmäksi ja iltapäiväryhmäksi. Aamuryhmää tapasimme

kerran viikossa tiistai-aiamuksin. Iltapäiväryhmän kanssa olimme kahdesti tekemisissä viikossa, sillä saimme opettaa heille valokuvauksen lisäksi englantia. Englannin opetus oli keskustelutuokio, jolloin kyselimme toisiltamme kulttuureistamme, perheistämme, opiskeluista ja kaikesta, mikä kiinnosti meitä ohjaajia ja nuoria naisia.

Kommunikointi tapahtui englanniksi ja saimme tulkkiopettajan tunneille ensimmäisiksi viikoiksi, joka käänsi englanninkieliset selostuksemme ja opetuksemme nuorille naisille bengaliksi. Vaikka meillä ei ollut yhteistä vahvaa kommunikointikieltä, vuorovaikutus sujui erittäin hyvin, sillä vuorovaikutukseenhan kuuluu äänenpainot, eleet, katseet ja toisen ihmisen kunnioitus, sekä arvostus. Vain 30 % kommunikoinnista on puhuttua kieltä. (Karhia 2008.) Tämä oli matkalla varsin tärkeä tietoa ja josta on ollut suuri hyöty myös matkan jälkeen.

Valokuvauksen opettaminen oli uutta kaikille heille ja opettajat itsekin olivat innoissaan ja kiitollisia, että tytöt oppivat jotain ihan uutta ja erilaista. Saimme kovasti hyvää ja positiivista palautetta valokuvauksen opettamisen ideastamme. Muuten kansainvälisen vaihtomme aikana palaute oli todella niukkaa. Niukka palaute oli oppimista ja kehittymistä hidastavaa vaikkakin alussa se tuntui helpottavalta, kun saimme itsenäisesti hoitaa lasten opettamisen kahdessa eri koulussa ja nuorten naisten ryhmät. Palaute olisi tasoittanut ja helpottanut keskivaiheille osunutta koti-ikäväää ja pahaa oloa. Ymmärsimme kuitenkin ohjaajiemme olevan niin kiireisiä, loppuun palaneita tai ujoja, että nämäkin seikat vaikuttivat palautteen vähyyteen. Aina kuitenkin kannattaa vaatia itselle kuuluvaa palautetta. Tämä oli minulle oppimiskokemus tulevaisuutta varten. Pyydän rohkeasti palautetta, kun tunnen tarvitsevani sitä.

Valokuvauksen opettamisen valitseminen oli siis innovatiivinen valinta, sillä valokuvaaminen ei ole intialaiselle, ei miehelle ja vielä vähemmän naiselle tavallinen tapa muodostaa muistoja. Valokuva ei ole arkipäiväistynyt tapa tallentaa tapahtumia tai ihmisiä. Opetuksemme saattoi antaa nuorelle naiselle uuden roolin perheessä, valokuvaajana. Kaikkiin tärkeisiin juhlatapahtumiin intialaisella perheellä on vielä tapana palkata valokuvaaja. Hänen paikkansa saattaa nyt

ottaa opetukseemme osallistunut nuori nainen, jos perheellä on oma kamera. Jätimme kamerat IPERille samalla esittäen toivomuksen, että kamerat olisivat nuorten naisten lainattavissa. Nuoret naiset saivat siis uuden ulottuvuuden ja taidon elämään

5.1 Aamuryhmä

Aamupäiväryhmän kanssa yhteistyömme kesti vain neljä opetuskertaa. Nuoret naiset olivat iältään 17–22-vuotiaita ja osallistuivat Iperillä aamupäivän voimaannuttavaan opetukseen, näin iltapäiviin jäi aikaa työnteolle tai kodinhoitamiinseen. Kaikkien tyttöjen ja nuorten naisten on osallistuttava kodinhoitoon, vedenhakuun ja mahdollisesti polttoaineen tai – puun hakuun. Osalla nuorista naisista oli jo oma perhe ja talous, hienoa kuitenkin että heillä oli mahdollisuus osallistua IPERin opetusryhmiin ja näin tavata muita samanikäisiä nuoria naisia rauhallisessa ja suvaitsevassa ympäristössä ilman kotitöiden aiheuttamaa painetta ja taakkaa.

Aamuryhmän nuoret naiset: Rozi, Rukaiya, Pinky, Taslima ja Puja viihtyivät hyvin yhdessä ja he olivat innokkaita oppimaan valokuvausta (kts valokuva 2). Heitä ei haitannut valokuvaamisen kuivaharjoittelu filmittömillä kameroilla, päinvastoin he ymmärsivät, kuinka tärkeää on tuntee kamera ja sen toiminta. He ottivat kaiken ilon irti tyhjillä kameroilla valokuvaamisesta, mikä minua ja Juliaa mietitytti etukäteen. Mahtaisivatkohan nuoret naiset kokea tyhjät kamerat lapsellisiksi, mutta näin ei käynyt, vaan he ottivat olemattomia kuvia paljon. Kuivaharjoittelusta oli se hyöty, että kun otimme kunnon kuvia, he eivät pelänneet kameraa tai kuvaustilannetta.

Kuva 2. Aamuryhmä luokkatilanteessa

Tuntia oli vielä jäljellä hetki ja kysyimme nuorilta naisilta, haluavatko he mahdollisesti piirtää. Piirtäminen sai innokkaan vastaanoton ja näin ollen ensimmäinen oppitunti loppui piirtämiseen. Aihe oli kaikilla sama, siisti talo lammen rannalla tai puutarhassa auringonpaisteessa ja Intian lippu liehui salossa. Vaikka aiheeksi annoimme sen, mitä he haluavat valokuvata. Luonnollista tietenkkin on että ihminen haluaa muuttaa haaveensa ja unelmansa konkreettiseksi kuvaksi. Ja mielestäni globaali tosiasia on, että asuipa ihminen missä puolella maailmaa tahansa niin siisti asuinympäristö on kaikkien yhteinen haave.

5.2 Aamuryhmän retki puistoon

Nuoret naiset saivat itse valita puiston, jonne menemme valokuvausretkelle. Kävelymatkan päässä sijaitsee pieni ja erittäin hyvin hoidettu puisto kalalammi-koineen (kts valokuva 3). Kävelimme sinne vilkasliikenteistä pääkatua pitkin. Liikenteen kovasta metelistä huolimatta pystyimme kommunikoimaan. Nuoret naiset jo matkalla puistoon ilmoittivat, että retki puistoon on heille tervetullutta vaihtelua.

Jouduimme neuvottelemaan puistonvartijoiden kanssa, että saamme mennä puistoon ja olla siellä hetken ja ottaa valokuvia. Puiston vieressä aidatun alueen ulkopuolella oli kalalammikko. Tämän nuoret naiset halusivat näyttää meille

vaikka kumpikin meistä ihmetteli, että mitä ihmeellistä tuossa kuralammikossa on. Lammikossa oli kultakaloja ja muita isoja värikkäitä kaloja. Kun nuoret naiset näkivät nämä komeat kultakalat, he hihkuivat ilosta ja onnesta niin, että ilo tarttui meihin ohjaajiin. Yritimme kaikki kuvata kaloja, mutta meidän tavallisilla filmikameroillamme se oli teknisesti vaikeaa, kun valo ei riittänyt valokuviin.

Siirryimme puistoon ottamaan ryhmästä valokuvia. Me otimme Julian kanssa vain muutaman valokuvan kuvaustilanteista. Muuten nuoret naiset saivat ottaa kaikki valokuvansa omien toiveidensa mukaan. Valokuviin pääsivät niin kasvit kuin puut ja ennen kaikkea ryhmän jäsenet. Vaikka olisimme halunneet Julian kanssa että he ottavat keskenään valokuvia toisistaan niin se ei nuorille naisille sopinut, vaan he halusivat meidät kuviin. Niin mekin pääsimme valokuviin, joita nuoret naiset ottivat keskimäärin noin viisi kappaletta kukin. Retken valokuvien saldo oli siis 45 kappaletta.

Kuva 3 Aamuryhmän retki puistoon

Retkemme tuntui jo kotimatalla erittäin onnistuneelta. Myös ohjaajat ja opettaja olivat tyytyväisiä ja nuoret naiset onnellisia ja iloisia. Puistoretki toi vaihtelua nuorten naisten työpäivään Iperillä. Väljempi ympäristö kuin iso luokkahuone monine naisineen ja opettajineen ei välttämättä suo tilaa kahdenkeskiselle luottamukselliselle keskustelulle. Nyt nuoret naiset juttelivat vapautuneesti keskenään ja ohjaajana minulle jäi päällimmäiseksi tunteeksi, että ryhmä on toinen

toiselleen solidaarinen ja yhteisymmärrystä löytyy, kaikki tulevat toimeen kaikkien kanssa.

Tämä puistoretki oli ensimmäinen tapahtuma, josta pyysimme palautetta ja kotimatalla ja tässä vaiheessa emme ymmärtäneet kuinka niukkaa on kaikki palaute. Nuorista naisista rohkein sanoi, että mukavaa oli ja siihen yhtyi sitten neljä muuta. Me ohjaajat kun olemme oppineet rakentavan ja kriittisen palautteen maailmaan, niin ”hyvä juttu” muutamalla sanalla oli niukkaakin niukempi palaute. Tähän oli tyytyminen. Palautteen anto ja mielipiteen ilmaisu kuulunee intialaisessa yhteiskunnassa miehille, siksi se oli niin vierasta nuorille naisille.

Retki puistoon oli nuorille naisille tärkeä tapahtuma, ja se että puisto oli auki. Niin monta kertaa mekin ihailimme siistiä hyvin hoidettua puistoa kalteraidan takaa. Retki puistoon oli meille ohjaajille ainutkertainen, emme toiste päässeet sisälle. Puja mainitsi vielä, että hän oppi ottamaan luonnollisia kuvia. Mietin tätä tovin, kunnes ymmärsin kuinka kaikki intialaiset mielellään ottavat suoran asennon ja korjaavat ryhdin valokuvaan. Riemuvoitto opetukseemme oli, että nuoret naiset oppivat oppimaan luonnollisia valokuvia.

Tähän niukkaankin palautteeseen olemme monesti Julian kanssa palaneet ja asiaa pohtineet. Onko kysymyksessä intialaiset hyvät tavat, joita emme tunne? Nyt puolitoista vuotta retken tai opettamisen jälkeen tuskin kukaan ryhmäläisistä tai tulkkiopettaja osaa vastata. Joudumme tyytymään vahvimpaan tuntemukseemme, että kun nuoret naiset eivät odottaneet mitään, niin kaikki kävi. Ja saattoihan retkemme olla heille ainutlaatuinen, kun yleensä suuressa luokassa tekevät käsitöitään kurinalaisesti. Intialaisen naisen asemaa miettineenä tulee esille vahva ajatus, että intialaiselta naiselta ei odoteta palautetta. Palautteen antaminen on siis täysin vierasta.

5.3 Pieni tarina voimaantumisesta puistoretkellä

Kotimatalla yksi nuorista naisista otti minua kädestä kiinni ja kävelimme jonkin matkaa näin. Tilanne oli mielenkiintoinen. Miten koen, kun hän haluaa, aikuinen nainen, kävellä käsi kädessä kanssani. Rohkaisin mieleni ja jatkoimme näin vielä tovin. Opettajalta pyysin, että hän kysyisi nuorilta naisilta mikä oli parasta puistoretkessä? Käsi kädessä kanssani kulkenut sanoi, että kävelymme oli retkessä parasta.

Olimme vaihtomme alussa, joten en vielä ymmärtänyt tämän käsi kädessä kävelyn sisältöä tai tarkoitusta, mutta kun tutustuimme Intian kulttuuriin ja tapoihin enemmän ymmärsin, miksi kävely kanssani oli niin tärkeää. Ohjaajamme Merina Khatum osasi kertoa meille, että ihmisten välinen hellyys on lähes tuntematon käsite heille. Äidit eivät ehdi tai jaksaa helliä lapsiaan, joita perheissä on paljon. Nuori pari ei saa osoittaa keskinäistä hellyyttä julkisesti kuten aviopareillekaan se ei ole suotavaa. Kiire arjessa ja arkielämän pyörittäminen kuluttaa energiaa tavanomaisilta hellyyden osoituksilta.

Käsi kädessä kävely oli siis rohkeaa myös nuorelle naiselle ja kävelemällä hänen kanssaan ilmaisin hänelle välittämistäni, niin kuin ohjaaja voi välittää oppilaastaan. Kävelytuokio oli ikimuistoinen hetki puolin ja toisin. Tarjoamalla nuorelle naiselle suopean ilmapiirin ja palkitsemalla hänen rohkeutensa käsi kädessä kulkemisella mahdollistin nuoren naisen voimaantumista. Hyväksyin hänen tekonsa ja en säikähtäen irrottanut otetta hänen kädestään. Toivottavasti näin välitin hänelle kunnioitukseni ja arvostukseni. Kunnioittaminen ja arvostaminen ovat ensisijaisen tärkeitä kun halutaan vahvistaa tai mahdollistaa yksilön voimaantumista. Toivottavasti nuori nainen tunsu itsensä ja tekonsa hyväksytyksi. Sellaisen viestin toivon sydämestäni välittäneeni hänelle.

Miksi kerron tuon opinnäytetyössäni? Minusta se on hyvä esimerkki siitä, kuinka avoimesti ja ennakkoluulottomasti suhtauduin ihmisiin Intiassa, joiden kanssa sain olla tekemisissä. Toivon, että tarina kertoo arvostuksesta ja kunnioituksesta toista ihmistä kohtaa. Voimaantuvaan ihmiseen toisen ihmisen salliva suhtau-

tuminen edistää voimaantumista. Nuori nainen sai kokemuksen, että hyväksyin, kunnioitin ja arvostin häntä tämän rohkean ja intiimin hetken.

Filmit vietiin suoraan kehitettäväksi ja seuraavan viikon tiistaina meillä oli katseltavaa ja valokuvista keskusteltavaa. Nuoret naiset olivat erittäin ihastuneita itse ottamiinsa valokuviin. Yksi tytöistä oli niin onnellinen, että suuteli ottamaansa valokuvaa. Julialla ja minulla oli tarkoitus säästää kuvat tulevaa valokuvanäyttelyä varten, mutta emme raskineet pitää kuvia itsellämme, vaan jaoimme ne nuorten naisten kesken tasapuolisesti. Olihan tämä jo toiseksi viimeinen kerta ja oli mahtava kokemus nähdä nuorten naisten onnelliset kasvot kun he saivat itse ottamiaan kuvia itselleen.

Valokuvan merkityksellisyys tuli konkreettisesti todistettua. Valokuvien ottamiseen ja saamiseen liittyi paljon positiivisia tunteita. Kun myöhemmin työssäni esittelen voimaannuttavan valokuvauksen osa-alueita ja valokuvaa voimauttajana löydän kaiken teorian edellä kertomassani produktin kuvauksessa. Näin ollen olen ylpeä, että valokuvauksen opettamisesta luonnostaan tuli voimaannuttava kokemus nuorille naisille

Kuvat 4 ja 5. Opetuskuvat: oikein ja väärin

Nämä kaksi kuvaa 4 ja 5 olivat opetuskuvinä, miten kuvauksen kohde täytyy sijoittaa valokuvaan. Meidän yhteisellä kielellä kun emme kyenneet asiaa nuorille naisille omasta mielestämme riittävän hyvin opettamaan. Valokuvattavien ihmisten päiden päälle ei tarvitse jättää tyhjää, mikä näytti olevan monen intialaisen valokuvaajan perisynti. Tapa opettaa oli niin yksinkertainen kuin valokuvat vierekkäin pöydälle ja meidän mielestämme väärään kuvaan, rasti päälle, että ei näin. Opettämisen konkretisointi mahdollisimman yksinkertaiseksi ei tehnyt opettamisesta helppoa vaan päinvastoin erittäin haasteellista.

5.4 iltapäiväryhmä

Iltapäiväryhmän viisi nuorta naista Samima, Priya, Shamoli, Kukumoni ja Sabita (kts valokuva 7) tulivat tutummiksi kuin aamuryhmän nuoret naiset, sillä tapasimme iltapäiväryhmää kahdesti viikossa, kymmenen viikon ajan, kun opeitimme heille myös englantia. Tämän ryhmän ikäjakauma oli 15 vuodesta 23 vuoteen. Ryhmän nuorin Samima oli ryhmän lemmikki ja tulkki. Hänen englannin kielentaitonsa oli niin hyvä, että tulkkiopettajaa ei tarvittu enää puistoretken jälkeen.

Opettaminen sujui samalla kaavalla: tyhjillä kameroilla kuvaaminen ja piirtäminen ensimmäisellä tunnilla (kts valokuva 6). Seuraavalla kerralla menimme talon pihalle ja kadulle kuvaamaan, missä nuorille naisille oli erittäin tärkeää, että kuvasin paikalle tullutta lehmää. He ottivat innokkaasti kuvia toisistaan ja myös he halusivat meidät ohjaajat kuviin. He olivat idearikkaita paikoista ja taustoista kuvatessaan vuorotellen ryhmäämme. Olin ilahtunut heidän luovuudestaan ja rohkeudestaan. Kuuntelemalla ja hyväksymällä kaikki ideat me ohjaajat vahvistimme nuoria naisia ideoimaan. Nuoret naiset ymmärsivät heti idean valokausretkestä puistoon ja he valitsivat Lake Garden puiston kahden kilometrin päästä. He myös puhuivat vastustelevan tulkkiopettajan mukaan. Opettajan mielestä puisto oli liian kaukana ja hän mainitsi myös IPERin vastuun nuorista naisista. Päätimme pyytää luvan Miss Mallikilta, joka antoi luvan, mutta muistutti, että IPERin vakuutus ei kata nuoria naisia tällaisella retkellä.

Kuva 6 Rukaiya ja Samima

Lake Garden puistoon käveltiin slummin kautta, minkä tytöt tunsivat hyvin, sillä osa heistä asuu siellä. Puisto on Kolkatan suurimpia ja miss Mallik kutsuu puistoa Kolkatan keuhkoiksi. Saavuttuamme puistoon nuoret naiset esittivät toivomuksia hieman jännittyneinä siitä, ja missä kuvataan. Valokuvissa näkyy alun jännitys, nuoret naiset seisovat erillään toisista, mutta pian ryhmän keskinäinen luottamus löytyy ja tytöt opettajan kanssa tulevat kuvatuksi lähekkäin ja kasvoiltaan näkyy iloinen luottavainen hymy.

Kuva 7. Iltapäiväryhmä matkalla Lake Garden puistoon

Nuoret naiset rentoutuivat niin että halusivat lasten leikkipuisto-osaan. Emme vastustelleet, vaan menimme hieman hämmentyneinä mukaan. Pian meille selvisi syy, miksi nuoret naiset halusivat keinumaan, laskemaan liukumäkeä ja muita leikkivälineitä kokeilemaan. Oli hienoa huomata retkellä syntynyt luottamus, rohkeus ja hetkestä nauttiminen. Nuoret naiset ottivat ilon irti kaikista laitteista ja nauttivat täysin rinnoin yllättävästä virkistyspäivästä. Valokuvaaminen unohtui, mutta tilanne ja hetki oli niin riemastuttavan iloinen ja nautittava, kun nuoret naiset rohkaistuivat nauttimaan keinumalla, liukumäkeä laskemalla ja muuten heilumalla ja jopa kiipeämällä. Kysyin opettajalta syytä moiseen riemuun. Hän kertoi intialaisten tyttöjen ankeasta elämästä, kun lapsuus on niin lyhyt ja tyttöjen on osallistuttava jo varhain kodin hoitamiseen, että aikaa ei jää lapsuuden leikeille. Ymmärsin, että nyt kun oli mahdollisuus nauttia leikkien ja hupsutellen niin silloin otetaan hetkestä kaikki ilo irti (kts valokuvat 8 ja 9).

Kuva 8. Iltapäiväryhmä puistossa

Puistoretki venyi hieman yli kotiinlähtöajan, mutta se ei onnellisia nuoria naisia haitannut. Valokuvausretkestä tulikin virkistyspäivä. Nyt kävelymatka oli pidempi, ja näin nuorilla naisilla oli enemmän aikaa kahdenkeskisille keskusteluille, jonka jo huomasin tärkeäksi aamuryhmän retkellä.

Kuva 9. Iltapäiväryhmä puistossa

Seuraavalla tapaamiskerralla valokuvat olivat kehitetyt ja niille kävi samoin kuin aamuryhmän valokuville. Jaoimme ne innostuneille tytöille. Priya kysyi, että saiko hän tuoda ensi kerralla omia valokuviaan tunnille. Tietenkin annoimme luvan, mikä kannatti. Näimme Priyan suhteen muutamaan lapsuuden valokuvaansa. Valokuvat olivat erittäin tärkeitä muistoja, joita käsiteltiin hellävaroin.

Tämä Priyan valokuvien katselu palkitsi meidät. Koimme tehneemme oikein, kun jaoimme nuorille naisille mahdollisimman pian valokuvausretkien jälkeen.

Tämäkin nuorten naisten ryhmä loppui lomamme aikana. Tämä oli meille järkytys, koska kukaan ei muistanut kertoa sitä meille. Ohjaajallamme Merina Khatunilla kertominen olisi mielestäni kuulunut, mutta hänestä me ohjattavat luimme väsymyksen, näin ollen hän taisi niin intialaiseen tapaan unohtaa kertoa loppumisesta. Koko projekti näiden nuorten naisten kanssa loppui kokonaan IPERillä. Meille ohjaajille jäi tunne, että kaikki jäi kesken, kun emme edes saaneet hyvästellä kunnolla. Olisimme halunneet tiedon päättyvästä ryhmästä ennen kuin lähdimme kulttuuriin tutustumiselle varatulle lomalle, mikä on kaikille kansainväliseen vaihtoon lähteville varattu.

Kuva 10. Priya ja Samima valokuvaavat Samiman tekemiä käsitatuointeja

5.5 Näyttely

Toukokuun kahdeksas päivä on kansalliskirjailija Rabindranath Tagoren juhlapäivä. Oppilaat ja opettajat olivat harjoitelleet monta päivää ohjelmaa juhlaan, missä laulettiin, tanssittiin ja lausuttiin runoja, vaikka kaikki tapahtui bengaliksi, oli ilo ja kunnia olla läsnä. Juhlan jälkeen vieraat siirtyivät valokuvanäyttelyymme.

Valokuvanäyttelyyn päättyi valokuvausprojektimme. Saimme suuren säkkikan-
kaan ja suuren aulatilan näyttelyämme varten. Nuorten naisten kuvia ei ollut
riittävästi, että olisimme saaneet näyttelytilan täytetyksi, niinpä teetimme ”kym-
pikuviksi” myös meidän ottamia kuvia IPERin muista juhlista ja opetustilanteista
kouluilla, kun opetimme lapsille englantia tai matematiikkaa. Näin saimme näyt-
telyn, jossa oli paljon valokuvia ja valokuvissa paikallisia lapsia, nuoria naisia,
opettajia, muuta talon väkeä ja IPERin henkilökuntaa.

Nautin suunnattomasti, kun sain suunnitella valokuvien esillepanon. Harmi, että
näyttely oli esillä vain kolme päivää. Vain muutama nuorista naisista näki näyt-
telyn, kun heidän kurssinsa IPERillä oli ohi. Olisin suonut, että kaikki olisivat
nähtäneet itsensä ja ottamansa kuvat näyttelyseinällä. Mutta ne, jotka näkivät
näyttelyn, olivat tyytyväisiä ja iloisia, kun heidät kuvat olivat esillä ja heidän ni-
mensä mainittiin näyttelyseinällä.

Vieraskirjaan saimme muutaman kiitoskommentin esimerkiksi miss Mallikilta ja
ohjaajaltamme Merina Khatunilta. Meitä erityisesti lämmitti kommentti Samiman
englanninkielen opettajalta: ”Delight to know that Samima had this opportunity
to be creative. The photos look great.” Kate Ingleby. Vieraskirjaan olisimme ha-
lunneet kaikkien valokuvanäyttelyn nähneiden nimet, mutta se oli ilmeisesti uusi
ja outo tapa intialaisille, niin jäimme ilman nimiä

5.6 Arviointi

Laadin haastattelukaavakkeen, jossa oli neljä kysymystä. Näitä kysymyksiä
seuraten yritin kysellä nuorilta naisilta mitä olivat oppineet tai saaneet valoku-
vauskurssilta. Kysymykset olivat seuraavat:

Mitä opit?
Osaatko nyt valokuvata?
Mikä jäi mieleen

Mitä olisit halunnut oppia enemmän?

Viimeinen kysymys oli liian vaikea nuorille naisille, jotka olivat omien sanojen mukaan oppineet ottamaan valokuvia. Yksi nuorista naisista sanoi oman mielipiteensä tai palautteensa, niin kaikki muut yhtyivät hänen mielipiteeseen ja näin meillä oli viisi samaa vastausta. Tärkeintä oli, että nuoret naiset oppivat ottamaan valokuvia. Luonnollisten valokuvien ottamisen oppiminen, kuten Puja mainitsi aamuryhmän retken jälkeen. Palaute kyselykaavakkeeseen yllätti meidät täysin, kun emme saaneet mitään materiaalia käsiteltäväksi. Olen pohtinut palautteen niukkuutta muualla opinnäytetyössäni (kts luku 5.6 arviointi).

Palautekysely olisi pitänyt kääntää tulkkiopettajan kanssa bengaliksi ja vastatut paperit käännettävä sitten meille ohjaajille englanniksi. Näin olisimme saaneet hieman monipuolisemmat palautteet. Tärkein ja muistorikkain palaute kuitenkin oli se, että Taslima suuteli saamiaan valokuvia, kun lopettelimme sen kertaista tuntia. Taslima ei löytänyt riittävästi englanninkielisiä sanoja kuvaamaan tunnetta, niin hän näytti sen suutelemalla kuvanippuaan onnellisena. Paras palaute, kun joskus kommunikointiin ei tarvita sanoja.

Kun näin puolentoista vuoden kuluttua miettii toiminnan prosessia, niin mieleen tulee monta seikkaa, mitkä olisi pitänyt ja voinut tehdä toisin. Emme suunnitelleet kurssia mitenkään perusteellisesti. Päätimme edetä luovasti ja hetkeen tartuen, ideoita vapaasti toteuttaen. Suunnittelemattomuus osoittautui heikkoudeksi, mutta tärkeäksi ja voimakkaaksi oppimiskokemukseksi meille tuleville ammattilaisille. Minnekään ei saa mennä valmistautumattomana. Sosionomina ei voi luottaa onneen, että kyllä se siitä, vaan täytyy käydä tuleva tilanne läpi ja suunnitella mitä tekee tai puhuu. Perehtyminen on erittäin tärkeää.

Kun emme olleet suunnitelleet kurssia juurikaan, niin emme osanneet kertoa prosessin etenemisestä opettajille riittävän hyvin, niin sitten meitäkään ei riittävästi informoitu. Yhteistyömme oli puutteellista molemmin puolin. Kuten olen maininnut niin koimme itsenäisen työskentelyn mielekkääksi, mutta prosessin kannalta se ei ollut sitä. Vaan jäimme ilman palautetta, mitä olisimme voineet käyttää henkilökohtaiseen oppimiseen.

Valokuvauskurssille osallistuivat iloiset nuoret naiset, jotka hyväntuulisuudellaan ja innollaan palkitsivat meidät ohjaajat. Kurssitunnit sujuivat, nuoret naiset oppivat ottamaan kuvia ja saivat vaihtelua käsityöpainotteisiin päiviin. Yritimme parhaalla mahdollisella tavalla luoda voimaannuttavan ilmapiirin. Kunnioitimme ja arvostimme nuoria naisia olemalla kiinnostuneita vain heistä yksilöinä. Kohtelimme heitä tasa-arvoisesti niin kuin suomalaisina naisina olemme tottuneet tai oppineet kohtaamaan toiset ihmiset.

Yritimme olla täysin tietämättömiä epätasa-arvoisesta käytännöstä patriarkaalisuudesta, mikä ohjaa intialaista yhteiskuntaa (kts luku 3.2 patriarkalisuus). Kohtelimme nuoria naisia yksilöinä, emme jonkun tyttärinä tai vaimoina. Olimme kiinnostuneita heistä itsestään, heidän toiveistaan ja heidän ideoistaan. Tämä heidän ideoistaan kiinnostuminen saattoi olla heille uutta ja se saattoi olla este tai ainakin hidaste vapaalle ideoinnille. Me olimme innostuneesti kiinnostuneita heistä yksilöinä, toivottavasti saimme heille välitettyä tämän tunteen, vaikka yhteinen kommunikointikieli puuttui. Jos iloa ja innostusta olisimme voineet mitata ja sillä todentaa voimaantumiselle suojelemaan ilmapiirin, olisimme me ohjaajat saaneet hyvät arvosanat.

Nuorten naisten voimaantumisesta valokuvauskurssin kautta esimerkkinä pidän heidän kasvanutta rohkeuttaan ottaa ideoimiaan valokuvia. Rohkeutta ottaa kuva ystävän itselleen tekemästä käsitätuoinnista muistoksi molemmille, niin kuvattavalle kuin kuvaajalle (kts valokuva 10). Kaikkien ihmisten arkea kantaa hyvät muistot ja kauniit koetut juhlahetket, vaatimattomatkin. Yksi lause, mieleenpainuva voi olla tulevaisuudessa tärkeä, että sen muisto voimauttaa vielä pitkään.

6 VOIMAANNUTTTAVA VALOKUVA

Voimaannuttava valokuva on taideterapeuttinen taidekasvatusmenetelmä, joka perustuu valokuvien kykyyn tallentaa, tehdä näkyväksi ja jäsentää elämäntarinaa, identiteetin eri puolia ja rooleja, sekä yhteistä historiaa, perheen ja yhteisön ihmissuhteita. Voimaannuttavan valokuvan perusajatus on voimaannuttaminen, ihmisestä itsestään lähtevä sisäisen voimantunteen prosessi. (Pehkonen 2008). Voimaannuttamista ei voi kukaan toinen ihminen tehdä toiselle, se tulee jokaisen ihmisen itsensä sisältä. Voimaannuttavan valokuvauksen tärkein edellytys on tasavertaisuuden lähtökohta. Tämä voidaan taata henkilökohtaisella kokemuksella ennen menetelmän soveltamista muihin ihmisiin. Valokuvat tutkivat omaa elämää jo olemassa olevien albumikuvien ja kurssilla otettujen valokuvien avulla. Menetelmää voi soveltaa perheen, työyhteisön ja yhteisön käyttöön ja näin ollen voimaannuttaa yhteisön jäseniä. Valokuvaamisprosessi jäsentää arjessa piileviä voimavaroja ja auttaa keskittymään siihen, mikä on ihmiselle aidosti tärkeää. (Savolainen 2007.)

Valokuvausprosessi aloitetaan omasta minästä. Aloitetaan tutustumalla omaan elämänsäkaareen, jonka jälkeen tarkastellaan oman identiteetin erilaisia puolia ja rooleja. Tarkastelua laajennetaan perhesuhteisiin, yhteisöön, työyhteisöön ja muihin elämää koskettaviin viitekehyksiin. Eri elämänalueita voidaan työstää limittäin. Tarkastelun kohteet valitaan niin että ihminen löytää ”punaisen langan” prosessiinsa eli merkityksen asioille joita haluaa valokuvan keinoin tehdä näkyväksi tai vahvistaa. Oman elämäntarinan ja identiteetin löytämisestä ammenneetaan voimavaroja ja uuden määrittelyn tuomaa selkeyttä omaan arkeen ja elämään esimerkiksi yhteisössä tai työyhteisössä. (Savolainen 2007.)

Voimaannuttavassa valokuvassa ei kuvalla ole kohdetta vaan kuvalla on päähenkilö. Valokuvaustilanne irrottaa hetken todellisuuden jatkumosta ja on vuorovaikutuksellinen ja arvokas hetki niin kuvaajalle kuin kuvattavalle. Valokuvaustilanteen tasavertaisuus säilyy kun rooleja vaihdetaan valokuvaajan ja kuvattavan kesken. Roolien vaihto voi olla tärkeää ja avartavaa paljon kuvaavalle, joka ei viihdy kuvattavana. Tämä roolien vaihto auttaa löytämään riittävän herkkyyden kuvaajalle. Tämän takia valokuvausharjoitukset ovat tehtävänannoltaan väljiä, ehdottavia ja vain suuntaa antavia. Valokuvan kannalta itsemäärittely

antaa ihmiselle itselleen vallan ratkaista, mitkä valokuvat ovat hänelle tärkeitä persoonallisuuden osasia ja palasia elämäntarinastaan. Kuvaustilanteen edellyttämä tasavertaisuus opettaa toisen ihmisen tarpeiden kuuntelemista verbaalisesti ja non-verbaalisesti kuvaamistilanteessa kuin sen ulkopuolella. Voimaannuttava valokuvaaminen siis vähentää vallankäyttöä ja hierarkiaa yhteisössä, missä sitä käytetään. (Savolainen 2007.)

Voimaannuttava valokuvaaminen on valokuvaterapiaa, muodonmuutosta ja muuttumista. Niin Miina Savolainen kuin Rosy Martinkin pukevat valokuvattavansa fantasia -tai roolivaatteisiin ja näin ollen vahvistavat kuvattavan identiteettiä tai roolivaatteilla herättävät erilaiset muistot käsiteltäviksi. Valokuvaterapia haastaa valokuvahahmon muuttumattomuuden ja etsii ideaalista minua itseäni. Luomalla suuren joukon erilaisia kuvahahmoja, ihminen kykenee tarkastelemaan itsestään monia eri puolia ja historiassaan. (Lintunen 1988) Molemmat Savolainen ja Martin haluavat valokuvien avulla vahvistaa voimaannuttamisprosessia tai käynnistää sen.

Oivallinen esimerkki voimaannuttavan valokuvan menetelmän käytöstä sosiaalityön ja psykoterapian välineenä on syksyllä 2008 tehty projekti Helsingin Diakonissalaitoksen kansalaistoiminta-areenalla. Kurssin vetäjänä toimi valokuvaa ja Pirjo Sipilä joka täydensi kurssin vetämisellä sosiaalialan opintojaan. Hän puhuu eheyttävästä valokuvauksesta, mutta sisältö ja ajatus ovat samat kuin Miina Savolaisen rekisteröimässä tavaramerkissä eli voimaannuttavan valokuvan menetelmässä. (Tulonen 2008).

Kurssin tavoitteita oli itsetuntemuksen vahvistaminen, omanarvontunnon kasvattaminen, näkyväksi tuleminen ja elämän haltuunotto. Ilmaisun ilon lisäksi tavoitteita saavutettiin, niin innostuneita ja kiitollisia kurssilaiset olivat kurssin jälkeen. Eheyttävään kuvaan jokainen kurssilainen sai valita itselleen mieluisan paikan tai asian minkä koki tärkeäksi ja läheiseksi. (Tulonen 2008).

Kolkatassa nuoret naiset valitsivat ryhmälleen tärkeän puiston, missä varsinaisesti otettiin valokuvat ja he saivat kuvata vapaasti, mitä halusivat.

Tärkeää oli että yritimme ottaa kuvia kultakaloista siinä kuitenkin onnistumatta. Iltapäiväryhmän retkestä tuli yllättäen virkistyspäivä, jolloin kuvaaminen jäi sivuseikaksi. Virkistyspäivälle oli siis tarvetta ja annoimme sen tapahtua. Olimme joustavia ohjaajia, kun annoimme nuorten naisten nauttia.

6.1 Voimaannuttavan valokuvan osa-alueet

Voimauttava valokuva voimaannuttaa monella eri osa-alueella kuten albumissa muistona, kuvaustilanteen arvokkaana hetkenä, arjen kuvaajana ja omana kuvana, että tältä minä näytän.

Albumikuvat auttavat muistamaan tunteita. Kuvat ovat usein albumeissa kronologisessa järjestyksessä eli elämänkaarellisessa järjestyksessä, näin ollen ihmisen elämänkaari on helposti nähtävissä ja elämäntarina luettavissa. Ihmiselle itselleen tärkeät asiat ovat tallennettu albumiin, se kertoo ihmisen itsensä, perheen ja suvun tarinaa, mitä valokuvat ystävistä ja eri elämänvaiheista täydentävät. Identiteetin kehittymisen seuraamiseen valokuva-albumi on oiva työkalu. (Pehkonen 2008). Esimerkkinä voin mainita Priyan rakkaat lapsuuden kuvat Kolkatassa, ne olivat tärkeitä aarteita tälle nuorelle naiselle.

Kuvaustilanne tarjoaa hyväksyvän katseen kokemuksen, kuvattava luottaa kuvaajaan ja arvostaa hänen pyrkimystään ottaa mahdollisemman hyvä ja vahva valokuva. Kuvaaja näkee ja ottaa valokuvan, missä korostuu toisen ihmisen erityisyys. Kuvaustilanteessa korostuu tasavertaisuus ja luottamus ja jos ei vielä korostu niin hetki on mitä otollisin sen opettelemiseen. Valokuvaustilanne on non-verbaalista vuorovaikutusta ja se on vuorovaikutuskokemus. (Pehkonen 2008.)

Oma kuva vahvistaa lempeämpää suhtautumista itse itsensä ja samalla ihminen joutuu kohtaamaan oman epätäydellisyyden, vaikka kuvaajalla on tavoitteena tehdä tavoitteellista työtä. Valokuvalla on tavoite, mitä kuva haluaa tehdä näkyväksi, mitä vahvistaa, korostaa ja vaalia. Omakuva auttaa ihmistä rakastamaan ja arvostamaan itseään sellaisena kuin on, vajavaisuuksista huolimatta.

Omasta kuvasta tunteiden, roolien ja omien puolien tutkiminen on helppoa. Oma kuva auttaa ihmistä näkemään itsensä toisten ihmisten silmin. (Pehkonen 2008.) Oma kuva saattaa olla Kolkatan nuorille naisille niitä harvoja mahdollisuuksia nähdä itsensä kokonaisena ja kokonaisuutena. Nuorilla naisilla tuskin on aikaa peilailla itseään ja onko heidän vaatimattomissa kodeissa kokovartalo-peilejä.

Arjen kuvaaminen konkretisoi ajatukset, tunteet toiveet ja pelot. Arjen kuvaamisen avulla voidaan työstää voimavaroja syöviä teemoja ja vahvistaa voimaa antavia teemoja. Arjen kuvaaminen on kuuntelevaa ja tunnetasolla näkevä vuorovaikutus yhteisön jäsenten välillä. Se myös tekee asian näkyväksi ja todistaa sen olemassaolon. (Pehkonen 2008.)

6.2 Valokuva voimauttajana

Valokuvan todellisuussuhde on todiste todellisesta tapahtumasta esitettävyytensä takia. Valokuvan tiedetään kuitenkin olevan rakennettu ja valikoitu näkymä tai tilanne. Valokuva on konkreettinen esine, jossa ihminen voi omistaa itselleen tärkeän tai merkityksellisen asian tai hylätä sen jos kokee sen vahingolliseksi. Valokuva on henkilökohtainen totuus, ihmiselle totta. Valokuvan avulla ihminen erottaa itselle merkityksellisen ja arvokkaan asian muiden odotuksista. Valokuvassa sekoittuu mielikuvitus ja todellisuus, se tekee näkymättömät ja ei sanalliset asiat näkyväksi. Valokuvalla voidaan todistaa näkymättömäksi jääneen tai vasta nupuillaan olevan asian olemassaolo itselle tai muille. (Pehkonen 2008.) Aamuryhmän valokuva kalalammikon rappusilta, (kts valokuva 3) on esimerkki luonnollisesta kuvasta. Nuoret naiset eivät vielä ole huomanneet, että otan kuvaa, siksi he seisovat luonnollisesti ja katsovat kaloja lammessa. Intiasa kuvattavalla on tapana ottaa asento valokuvaan Tässä nuoret naiset ovat luonnollisia, ilmeet ovat tavalliset, ei ylihyymyilyä. Vain yksi nuorista naisista ymmärtää tulevansa kuvatuksi. Minä kuvaajana pidän kuvaa onnistuneena hetken tallentajana.

Valokuvalla on suhde aikaan: aika tuntuu häviävän valokuvan esittämän tilanteen ja katsomistapahtuman väliltä. Valokuvan avulla voidaan palata menneisyyden tapahtumiin ja ihmissuhteisiin tunnetasolla elävästi. Keskeneräiset teemat voi ottaa aina ottaa uudelleen käsittelyyn vuosien kuluttua. Valokuvalla voi ikuistaa hetken, ihmiselle tärkeän hetken, mitä ei halua unohtaa. Valokuvan avulla voidaan käsitellä elämään liittyvän luopumisen ja kuolevaisuuden väistämätöntä läsnäoloa. Kuten myös sen avulla voi haaveilla tulevaisuudesta piirtämällä sen mahdollisuudet mieleen etukäteen. (Pehkonen 2008.) Toisaalta valokuva kertoo kontekstissään hyvin aikakauden milloin kuva on otettu. Vaatteiden ja ympäristössä olevien tavaroiden avulla voidaan kertoa millä vuosikymmenellä on valokuva otettu.

Valokuvan kehollisuus syntyy katsomistilanteessa, missä se herättää kehon, tunteet, aistit, muistikuvat ja muistot. Ajattelu, unet, mielikuvat ja muistikuvat ovat kuvallisia, siksi realistisesti maailmaa esittävä valokuva sekoittuu niihin niin helposti. Valokuva vaikuttaa suoraan katsojan kehoon ja mieleen, näin ollen valokuvan sisältöä ei voi eikä tarvitse ymmärtää tai sanoin selittää. Tunnetasolla tai visuaalisesti vaikuttava ja puhutteleva valokuva edustaa oman elämän teemoja laajemmin kuin mitä kuvassa konkreettisesti näkyy. Tunteita, muistikuvia ja mielikuvia voi jäsentää ja muokata valokuvia arvottamalla ja järjestelemällä. (Pehkonen 2008.) Kolkatassa otetuissa kuvissa näkyy, kuinka kuuma siellä on. Iltapäiväryhmän retki Lake Garden puistoon on hyvä esimerkki, kuinka valokuva kertoo kuvaushetkestä muutakin kuin kuvattavan kohteen (kts valokuvat 7,8 ja 9).

Valokuvauksen vuorovaikutustilanne perustuu katseeseen, jossa voi välittää sanatonta, tunnemuistiin yltävää hyväksyntää. Toisen ihmisen erityisyyden näkee kuvaaja kuvaajan roolin kautta. Kuvaaja joutuu miettimään miten kuvattava tahtoo tulla nähdyksi. Kuvaustilanteessa kuvattavalle välittyvä sanaton viesti, olen kuvaajalle tärkeä, hän haluaa ikuistaa minut. Kuvattavan on luotettava kuvaajaan ja hellitettävä omasta itsekontrollista. Kuvaajan hyväksyvä katse voi olla parantava kokemus ja valokuvaustilanteen toista ihmistä kuunteleva vuorovaikutustilanne opettaa vuorovaikutustapoja, joita soveltaa muihin ihmissuhteisiin.

siin ja yhteisöjen vuorovaikutustapoihin. Valokuvauksen vuorovaikutuksellisuus sallii tai vaatii omaan minään kääntymisen. Näin selviää millaisilla valokuvilla ihminen haluaa rakentaa identiteettiään. (Pehkonen 2008.)

Valokuvan terapeuttinen voima perustuu sen elämyksellisyyteen ja todistusvoimaan. Valokuvalla tehdään asioita näkyväksi, todistetaan itselle tai muille asioita olemassa oleviksi. Valokuvalla voidaan vahvistaa ja vaalia vielä piilossa olevia asioita ja ajatuksia. (Pehkonen 2008.) Maailman kaunein tyttö kirjassa valokuvattavat tytöt on puettu ja meikattu mahdollisimman kauniiksi, jotta valokuvattava tyttökin tajuaisi ainutkertaisuutensa ja kauneutensa. (Savolainen 2008) Löytäisi sisällään olevan kauniin tytön.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Voimaantuminen on ihmisen henkilökohtainen sisäinen prosessi, jota voin tukea sosionomina tai ystävänä. Voimaantuminen tarvitsee toteutuakseen tasaveroisen ympäristön, missä voimaantumisen arvot ja periaatteet toteutuvat tai niille on tilaa ja mahdollisuus toteutua. Ihmisen itsensä on haluttava voimaantua.

Kaikenlainen tuki on tärkeää voimaantuvalle ihmiselle. Se voi olla niinkin yksinkertaista, kuin keskustelua tulevan päivän tapahtumista ja pientä kehua hyvin tilaisuuteen valituista vaatteista. Tämä esimerkki on nykyiseltä työpaikalta kehitysvammaisten ryhmäkodista. Voimaantuva ihminen tarvitsee kehuja ja kannustusta, asukkaana hän tarvitsee rajoja ja sääntöjä.

Toiminnallisessa opinnäytetyössä on vaikeaa löytää tiedonkäsitys, joka parhaiten vastaa omaa alaa (Vilkkä, Airaksinen 2004). Minulle tämän opinnäytetyön kirjoittaminen vahvisti tietojani voimaantumisesta ja auttaa minua tulevaisuudessa tukemaan voimaantuvaa ihmistä tai aloittamaan asiakkaan kanssa

hänen voimaantumisensa. Voin käyttää tätä opinnäytetyötäni henkilökohtaisena käsikirjana voimaantumisen tiellä ja muistaa, että pienelläkin tuella, yhdessäololla ja hyväksymisellä voi olla suuret ja positiiviset vaikutukset.

Valokuvausryhmien opettaminen ja opinnäytetyöni yhdessä muodostavat minulle oppimiskokemuksen ja nyt olen tyytyväinen, että kirjoitin toiminnallisen opinnäytetyön. Tulevaisuudessa, kun tarvitsen vahvistusta työn tekemiseen, niin toivottavasti muistan kaivaa opinnäytetyöni esille ja palauttaa mieleeni kuinka vähällä, mutta oikeanlaisella läsnäololla ja tasa-arvoisella nuorten naisten opettamisella oli voimaannuttava vaikutus. Se on yksinkertaista ohjaajan oikealla asenteella.

Opinnäytetyöni auttaa minua säilyttämään valokuvauskurssin pitämisen nuorille naisille kirkkaana muistoissani, vaikka tein siitä itselleni myös työkalun, joka tarvittaessa muistuttaa minua oikeanlaisesta suhtautumisesta ja asenteista ihmisiin: asiakkaisiin, työkavereihin opettajiin ja muihin yhteistyötahoihin.

Voimauttava valokuvaus on sydäntäni lähellä. Tulevaisuudessa haluan koulutukseen, jossa saan pätevyyden käyttää menetelmää työmenetelmäni joko kehitysvammaisten tai mielenterveyskuntoutujien kanssa. Voimauttavaa valokuvasta voi käyttää väärin, vääränlainen kuva voi heikentää kovasti ihmisen voimaantumista, vääränlainen kuva voi palauttaa tuskallisia muistoja ja se ei missään nimessä ole voimauttavan valokuvan tarkoitus. Sosiaalialalla voimauttavan valokuvan tavoitteena on asiakkaan auttaminen ja vahvistaminen.

Valokuvauksen opettaminen opetti minulle, kuinka parhaimpaan oppimistulokseen ja voimaantumiskokemuksen saavuttamiseen tarvitaan tasa-arvoinen opettaja – oppilassuhde. Ohjaajina saavutimme kunnioituksen ja auktoriteetin, kun kohtasimme nuoret naiset ihmisinä, emme oppilaina. Opettaja – oppilassuhteella on aina suuri vaara kääntyä vallankäytöksi, kuten myös ohjaaja asiakassuhteella. Vaikeinta tulevassa työssäni tulee olemaan, kuinka osaan kohdata ihmisen ihmisenä. Kuinka osaan tukea ja ohjata asiakasta ilman valtaa ja vallankäyttöä?

Kerroin pienen tarinan puistoretkeltä, kun kävelin käsi kädessä nuoren naisen kanssa. Tästäkin tuokiosta tuli oppimiskokemus. Tämä on osoitus rohkeudesta kohdata vieras ihminen fyysisesti. Suomeen palattuani tein keikkatöitä yhteen kehitysvammaisten ryhmäkotiin ja sieltä lähdin asukkaan kanssa retkelle. Hän aikuinen nainen halusi kävellä kanssani kauppakeskuksessa käsi kädessä. Tämä oli melkein luonnollista. Jo Intiassa olin joutunut kohtaamaan vastaavan tilanteen. Käsi kädessä kävely loi suopean, hyväksyvän ja kunnioittavan ilmapiirin välillemme. Jatkamalla kävelyä nuoren naisen kanssa kunnioitin hänen rohkeaa lähestymistään ja näin viestitin hänelle hyväksymiseni hänen toivettaan kohtaan. Voimaantumiselle oli hetki oivallinen. Voimaantumista en voi todentaa enkä mitata, mutta kertoihan tämä nuori nainen kävelymme olleen hienointa valokuvausretkellä puistoon.

Opinnäytetyötäni kirjoittaessa nousi ideaksi ja mahdollisesti toteutettavaksi, että tulevat Kolkataan menijät tarvitsevat kirjasen, joka kertoo IPERistä ja niistä tuokiosta tai kurseista, joita siellä on toteutettu. Kirjanen kertoisi, mitä kaikkea IPERillä voi tehdä. Vaihtoon lähtijät voisivat kotimaassa miettiä tulevia kurseja. Myös sponsorikummit saattaisivat hyötyä suomenkielisestä versiosta mitä IPER on. Me Kolkatassa kansainvälisessä vaihdossa olleet mielellämme kerromme kokemuksistamme ja ideoistamme, jotka jäivät toteuttamatta tällä kertaa. Kirjanen voisi olla narratiivinen, ei niin täynnä faktatietoa kuin nyt on monipuoliset IPER nettisivut. Siellä voisi olla sponsorilasten ja heidän perheiden tarinoita, siitä miten elämä on muuttunut kun on saanut suomalaisen kummin.

8 POHDINTA

Toimin nuorelle miehelle tukihenkilönä seitsemän vuoden ajan. Jatkamme yhteydenpitoa koska meistä tuli ystävät. Haluni kannustaa ja tukea ihmistä vei mi-

nut tukihenkilöksi. Lähihoitajatutkinnon ja nyt valmistumassa olevan sosionomitutkinnon myötä minusta tulee sosiaalipedagogiikan ammattilainen, ja se mietityttää. Muuttuuko avoin tasa-arvoinen suhtautuminen ihmiseen tutkintojen myötä? Minua pelottaa, että tulenkin käyttämään valtaa tiedostamatta. Tuleeko toiseen ihmiseen uskomisesta ja hänen tukemisestaan ja kannustamisesta työtä vai säilyykö se myös luonnollisena osana kanssakäymistäni ihmisten kanssa?

Nuoren miehen kannustaminen, tukeminen ja uskoni häneen hyvänä ihmisenä vahvisti hänen itsetuntoaan. Hän löysi omat voimavaransa ja kasvoi mieheksi. Tämä tukeminen oli luonnollista, mutta nyt kun minulla on tieto voimaantumisen työkaluna, mahtaako tukeminen muuttua vai syveneekö se taitona.

Valokuvauskurssi nuorille naisille osoitti itselleni, että suhtaudun ihmisiin ihmisenä. Valokuvauskurssi tutustutti minut voimaantumisen maailmaan, mielenkiintoiseen menetelmään. Voimaantuminen on monipuolinen menetelmä niin sosiaalialalle kuin työyhteisöihin. Aion ottaa voimaantumisen työmenetelmäksi ja toteuttaa sitä itsessäni edelleen ja lähipiirissäni.

Tulevaisuudessa voimaantuneet ihmiset ympärilläni ovat paras kiitos tekemästäni työstä. Toinen ihminen ei voi voimaannuttaa toista. Toinen ihminen kuitenkin voi luoda voimaantujalle suopean ympäristön, jossa toteutuu voimaantumisen arvot ja periaatteet.

Mitä olisin voinut tehdä toisin? Jos olisimme keksineet idean valokuvauksen opettamisesta jo Suomessa, olisimme voineet tutustua materiaaliin ennakkoon. Olisin haastatellut ystäviäni, jotka ovat käyneet valokuvauskursseilla. Mitä siellä tehdään, miten opetetaan tai mitä opitaan? Kukaan ei osannut selittää meille seikkaperäisesti mitä IPERillä voi ja kannattaa tehdä, edes päiväjärjestystä ei kukaan kertonut meille. Menimme siis tuntemattomaan. Rohkeus ja luovuus pääomana olivat mukana. Ennakkoon saadut seikkaperäiset tiedot olisivat saattaneet helpottaa valokuvauskurssin tarkempaa suunnittelua.

Tarkempi suunnittelu, vaikka miellekartan tai lukujärjestyksen avulla olisi saatanut vähentää piirtämisen tarvetta tuntien lopussa. Toisaalta nuoret naiset nauttivat kun saivat piirtää. Suunnittelemattomuus kyllä vaati meiltä ohjaajilta luovuuden käyttöönottoa, mikä sinänsä ei ole ollenkaan huono asia. Päinvastoin luovuuden käyttö lisää henkilökohtaisia voimavaroja, kun onnistuu olemaan totuttuihin toimintamalleihin sitoutumatta. Oli ilo löytää keino tehdä asia toisin ja näin saavuttaa yhtä hyvä tai parempi lopputulos. Onnistumisen ilo vahvistaa valokuvauskurssilla niin ohjaajia kuin nuoria naisia. Voimaantumisle on näin luotu mahdollisuus.

IPERin ohjaajalta ja nuoria naisia opettavilta opettajilta olisi kannattanut pyytää kirjallinen palaute valokuvauskurssistamme, näin olisin saanut tuloksia ja palautteita opinnäytetyöhöni käsiteltäväksi. Oppimiskokemuksena koko prosessi työharjoittelusta valokuvauskurssin kautta opinnäytetyöhön muuttunee ajan myötä vieläkin vahvemmaksi ammatillisuudeksi. Opinnäytetyöstä sain kirjoittamisen ilon keväällä 2009. Syksyllä muokatessani opinnäytetyötäni tekniset ongelmat ja vastoinikäymiset vaikeuttivat sujuvaa työskentelyä ja myöhästyttivät sovittuja palautuksia.

Tämän valokuvauskurssin vetäminen Kolkatassa nuorille naisille on minulle sopiva tapa työskennellä, uuden taidon opettamiseen yhdistyy voimaannuttamisen teoriaa. Valokuvauskurssin vetäminen oli erittäin hyvä tapa soveltaa konkreettisia välineitä teorian ja käytännön yhdistämiseen.

Voimaannuttamisen teorian kokoamisesta opinnäytetyöhöni olen erittäin ylpeä. Teoriaosuuteni on laaja verrattuna noin kahteenkymmeneen muuhun opinnäytetyöhön, joissa puhutaan voimaantumisesta.

Työyhteisössämme voimaantuminen teoriana on vieras muutamalle työntekijälle. Tarjoan heille toiminnallista opinnäytetyötäni luettavaksi. Näin he tutustuvat voimaantumisen teoriaan ja tapaani soveltaa sitä täysin vieraassa ympäristössä ja kulttuurissa. Toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena on osoittaa kykyä käytännön ammattitaidon ja teoreettisen tiedon yhdistämiseen, niin että työstä on

hyötyä alan ihmisille.(Vilkkä, Airaksinen 2004, 159.) Omasta mielestäni olen onnistunut kun näin pian löytyi lukijoita, joille on hyötyä lukea opinnäytetyöni.

LÄHTEET

Empowermenthouse. Voimaantumisen talo. Empowerment. Viitattu 20.3.2009
<http://www.empowermenthouse.fi/cms/index.php?Empowerment&>

print

- Hautamäki, Antti 2009. Voimaantuminen julkisen palvelun tavoitteeksi. Viitattu 20.3.2009 http://www.kestavainnovaatio.fi/blog_fi.php?id=31&tisle
- Heikkilä, Jorma & Heikkilä, Kristiina 2005. Voimaantuminen työyhteisön haasteena. Helsinki: WSOY.
- IPER. The Institute of Psychological and Educational Research. Viitattu 21.10.2009 www.iper-india.com.
- Karhia, Marjaana 2008. Suomen kielen ja viestinnän lehtori. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Monikulttuurisuusluento 29.1.2008
- Keltto, Johanna 2000. Ääni hiljaisuudesta. Eteläintialaisen naisen arjen todellisuus peilattuna Intian historiaan ja traditioon. Opinnäytetyö, Diakonia-ammattikorkeakoulu, Pori: Diak Länsi
- Lintunen, Martti 1988. Kuvista sanoin. Ajatuksia valokuvasta. Jo Spencen ja Rosy Martinin artikkeli Valokuvaterapia: Uusia muotokuvia vanhoille. Porvoo: WSOY.
- Miettinen, Jukka O. 1999. Intia, kaupunkeja, kulttuureja, historiaa. Helsinki: Otava.
- Pehkonen, Eila 2008. Narratiiviset menetelmät monikulttuurisessa työssä-voimauttava valokuva 2008, luentomonisteet. Diakonia-ammattikorkeakoulu, Helsinki.
- Räsänen, Juhani 2006. Voimaantumisen mahdollistaminen ja ratkaisu. Yhteiskunnan, yhteisön ja yksilön valtaistaminen. Järvenpää: Julkiviestintä.
- Savolainen, Miina 2007. Voimauttava valokuva. Viitattu 2.3.2009 <http://www.voimauttavavalokuva.net/menetelma.htm>.
- Savolainen, Miina 2008. Maailman ihanin tyttö Blink Entertainment
- Sen, Amartya, 2007. Moniääninen Intia, kirjoituksia historiasta, kulttuurista ja identiteetistä. Helsinki: Basam Books
- Siitonen, Juha 1999. Voimaantumisteorian perusteiden hahmottelua. Väitöskirja Oulun yliopisto.
- Takanen, Terhi 2005. Voimaantuva työyhteisö. Miten luomme tulevaisuutta. Helsinki: Otava
- Tamminen, Tapio 2008. Erilaistuva Intia. Tieteessä tapahtuu lehti numero 3-4.

- Tieteellisten seurain valtuuskunta. Vammalan kirjapaino
- Tamminen, Tapio & Zenger, Mikko, 1998. Moderni Intia, ristiriitojen suurvalta.
Tampere: Vastapaino
- Tenhunen, Sirpa & Säävälä, Minna 2007. Muuttuva Intia. Helsinki: Edita
- Tulonen, Hannele 2008. Valokuvakurssilta saa voimaa. Helsingin Sanomat
20.10, B
- Vernerit. Kehitysvamma-alan verkkopalvelu: Voimaantuminen on sisäinen prosessi. Viitattu 18.3.2009. <http://www.verneri.net/yleis/> kehitysvamma-ala-ammattina
- Vilka, Hanna & Airaksinen, Tiina 2004. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.
- YSA. Yleinen sanaluettelo. Viitattu 2.11.2009. <http://www.ysa.fi>

VALOKUVALUETTELO

Kaikki valokuvat ovat minun itseni ottamia keväällä 2008 Intian Kolkatassa

Kuva 1. Opetustunti toisessa koulussa sivu 24 12.3.2008

Kuva 2. Aamuryhmä luokkatilanteessa sivu 27 26.2.2008

Kuva 3 Aamuryhmän retki puistoon sivu 28 4.3.2008

Kuvat 4 ja 5. Opetuskuvat: oikein ja väärin sivu 32 5.3.2008

Kuva 6 Rukaiya ja Samima sivu 33 28.2.2008

Kuva 7. Iltapäiväryhmä matkalla Lake Garden puistoon sivu 34 13.4.2008

Kuva 8. Iltapäiväryhmä puistossa sivu 35 13.4.2008

Kuva 9. Iltapäiväryhmä puistossa sivu 35 13.4.2008

Kuva 10. Priya ja Samima valokuvaavat Samiman tekemiä käsitatuointeja
sivu 36. 6.3.2008